

Начало > Предприемане на съдебни действия > Къде и как > Лихви

Лихви

Информация от всяка държава — членка на ЕС, за начина по който се изчислява размера на законната лихва в нея.

Изчисляване на законна лихва в рамките на съдебното сътрудничество по граждански и търговски дела може да се изисква съгласно няколко правни инструмента на Европейския съюз. Тези инструменти обаче не съдържат подробна уредба на законната лихва, поради което националното право определя по какъв начин и на какво основание се изчислява законната лихва.

Такава информация може да бъде важна при трансгранични случаи и достъпът до нея може да е необходим. Ето защо Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела изготви информационни листове, които предоставят информация относно това как се определя законната лихва в държавите членки, дали националното право предвижда закона лихва и, ако такава е предвидена, какво е нейното правно основание и какъв е нейният процент/размер. В тях също може да се намери информация относно обстоятелствата и условията, при които се прилагат тези лихви, и начина, по който те се изчисляват.

Моля, изберете знаме, за да получите подробна информация за съответната страна.

Последна актуализация: 30/05/2023

Тази страница се поддържа от Европейската комисия. Информацията на тази страница не отразява задължително официалната позиция на Европейската комисия. Комисията не поема никаква отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. За да се запознаете с правилата относно авторското право за страниците на ЕС, моля прочетете правната информация.

Лихви - Белгия

1 Законната лихва регламентирана ли е в държавата членка? Ако това е така, какво е определението за „законна лихва“ в държавата членка?

Законната лихва е процентът, използван за изчисляване на допълнителната сума, която трябва да заплати длъжник, неиздължил се навреме на своя кредитор.

2 Ако е предвидена законна лихва, какъв е нейният размер/ставка и какво е правното основание за прилагането му/й? Ако са предвидени различни ставки на законната лихва, какви са обстоятелствата и условията за тяхното прилагане?

При граждански дела (между физически лица или между физическо лице и търговец) законната лихва се изчислява като към 12-месечния EURIBOR (европейски междубанков лихвен процент) се добавят 2 %.

По отношение на търговските сделки (т.е. сделки между търговци и/или предприятия) се прилага Законът от 2 август 2002 г. за борба със забавянето на плащанията по търговски сделки (*Wet van 2/08/2002 betreffende de bestrijding van de betalingsachterstand bij handelstransacties*).

Законният лихвен процент се прилага, ако страните по сделката не са уговорили друго (договорна лихва).

3 Ако е необходимо, налице ли е допълнителна информация относно начина на изчисляване на законната лихва?

На всеки шест месеца се извършва корекция на лихвения процент за търговски сделки, която се обявява в Държавен вестник на Белгия (уебсайт на Belgisch staatsblad — Moniteur belge: <http://www.ejustice.just.fgov.be>).

Допълнителна информация може да бъде намерена на уебсайта на Федералната публична служба за икономика (<https://economie.fgov.be>).

4 Предоставя ли се безплатен онлайн достъп до правното основание, посочено по-горе?

Допълнителна информация може да бъде намерена безплатно на уебсайта на Федералната публична служба за икономика (<https://economie.fgov.be>).

Последна актуализация: 10/01/2020

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Лихви - България

1 Законна лихва — регламентирана ли е в държавата-членка? Ако това е така, какво е определението за „законна лихва“ в държавата-членка?

Законната лихва е регламентирана в Република България, като в действащото законодателство няма легално определение на това понятие. Съобразно правната теория „законна лихва“ е тази, която не е уговорена /в такъв случай би представлявала неустойка/, а се дължи по силата на нормативна разпоредба. Законна лихва за забава на плащане (мораторна, закъснителна лихва) се дължи за забавено изпълнение на парично задължение. При неизпълнение на паричен дълг кредиторът винаги има право на обезщетение в размер на законната лихва от деня на забавата — чл. 86, ал. 1, изречение първо от Закона за задълженията и договорите /ЗЗД/. Съгласно уеднаквената от ВКС практика неизпълнението на едно парично задължение е винаги забавено и кредиторът би могъл да търси от длъжника мораторно обезщетение, което съгласно общото правило на чл. 86, ал. 1 от ЗЗД е в размер на законната лихва от деня на забавата. Когато задължението е срочно, длъжникът изпада в забава след изтичане на срока, а когато няма ден за изпълнение, длъжникът изпада в забава, когато бъде поканен от кредитора, съобразно нормата на чл. 84, ал. 2 от ЗЗД. Вземането за законна лихва следователно възниква от фактически състав, включващ елементите: главно парично задължение, настъпила негова изискуемост и неизпълнение на същото, като предметът на това вземане е обезщетение за вредите, които неизпълнението обективно и закономерно причинява. Вземането за лихва е акцесорно, но има известна самостоятелност спрямо главното, като провотораждащият го състав включва релевиране на неизпълнение — липса на дължимо поведение по отношение на главното задължение.

2 Ако е предвидена законна лихва, какъв е нейният размер/ставка и какво е правното основание за прилагането му/й? Ако са предвидени различни ставки на законната лихва, какви са обстоятелствата и условията за тяхното прилагане?

Съгласно чл. 86, ал. 1 от ЗЗД, при неизпълнение на парично задължение длъжникът дължи обезщетение в размер на законната лихва от деня на забавата. Размерът на законната лихва се определя от Министерския съвет.

На основание чл. 86, ал. 2 от ЗЗД и с оглед транспониране на Директива 2011/7/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 година относно борбата със забавяне на плащането по търговски сделки (ОВ, L 48/1 от 23 февруари 2011 година) са приети Постановление № 100 от 29 май 2012 г. за определяне размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, в сила от 01.07.2012 г., отм. и Постановление № 426 на Министерския съвет от 18.12.2014 г., в сила от 01.01.2015 г., за определяне на размера на законната лихва по

просрочени парични задължения, в които е предвидено размерът на законната лихва да е основният лихвен процент на Българската народна банка за периода на забава, увеличен с 10 пункта. Годишният размер на законната лихва по просрочени парични задължения е в размер на основния лихвен процент на Българската народна банка, в сила от 1 януари, съответно от 1 юли, на текущата година плюс 10 процентни пункта. Дневният размер на законната лихва за просрочени парични задължения е равен на 1/360 част от годишния размер. Лихвеният процент в сила от 1 януари на текущата година е приложим за първото полугодие на съответната година, а лихвеният процент в сила от 1 юли е приложим за второто полугодие.

3 Ако е необходимо, налице ли е допълнителна информация относно начина на изчисляване на законната лихва?

Българската народна банка обявява основния лихвен процент за съответния период, съгласно определена от Управителния съвет методика и го обнародва в „Държавен вестник“. Основният лихвен процент, включително неговите промени, е обявен на сайта на Българската народна банка – <http://www.bnb.bg/>. На същия сайт е достъпна и Методиката за определяне на основния лихвен процент.

В чл. 10, ал. 3 от ЗЗД е посочено, че олихвяването на изтекли лихви (сложни лихви) става съобразно наредбите на Българската народна банка.

Такива наредби обаче не са обнародвани.

С чл. 294, ал. 2 от Търговския закон е регламентирано, че при сключена търговска сделка и при изрична уговорка между страните е допустимо да се дължи лихва върху лихва.

При предявен иск за парично вземане за законна лихва при търговски спор към исковата молба следва да е представена справка, която съдържа необходимите изчисления за определяне на размера на претендираната лихва. Тази справка, предвидена в чл. 366 от ГПК, е условие за редовност на исковата молба и липсата ѝ води до указване на ищеца да острани нередовността в едноседмичен срок от получаване на съобщението. Неизпълнението на дадените указания обуславя връщане на исковата молба по отношение на иска за паричното вземане за законна лихва.

4 Предоставя ли се безплатен онлайн достъп до правното основание, посочено по-горе?

Информация за основния лихвен процент, както и за неговите промени през различните периоди, е достъпна на сайта на Българската народна банка – <http://www.bnb.bg/>, включително и на английски език.

Текстовете на Закона за задълженията и договорите /ЗЗД/, Търговския закон /ТЗ/, както и други нормативни актове, посочени по-горе, са налични на български език на следния сайт: <https://lex.bg>.

Текстовете на Закона за задълженията и договорите/ЗЗД/, Търговския закон /ТЗ/, Постановление № 426 на Министерския съвет от 18.12.2014 г. за определяне на размера на законната лихва по просрочени парични задължения са достъпни на български език и на този сайт: <https://www.tita.bg/>.

Електронни он-лайн калкулатори предоставят безплатна възможност за изчисляване размера на законната лихва чрез въвеждане на размера на забавената главница и периода на забава, определен с начална и крайна дата - https://www.calculator.bg/1/lihvi_zadaljenia.html, <http://balans.bg>.
Последна актуализация: 26/02/2020

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Лихви - Чехия

1 Законната лихва“ регламентирана ли е в държавата членка? Ако това е така, какво е определението за „законна лихва“ в държавата членка?

Да. Като цяло лихвата се урежда в членове 1802—1806 от Закон № 89/2012 (Граждански кодекс) и се определя като парична санкция, с която се наказва закъснението на длъжника при изпълнение на парично задължение. Размерът на законната лихва се определя с подзаконов нормативен акт (понастоящем Правителствено постановление № 351/2013).

2 Ако е предвидена законна лихва, какъв е нейният размер/ставка и какво е правното основание за прилагането му/й? Ако са предвидени различни ставки на законната лихва, какви са обстоятелствата и условията за тяхното прилагане?

Размерът на законната лихва се изчислява съгласно законодателството, което е в сила към първия ден на забава за изпълнение на задължението. Правителствено постановление № 351/2013 на Чешката република от 16 октомври 2013 г. е в сила от 1 януари 2014 г. *С него се определят размерът на лихвата за забава и разходите, свързани със събирането на задължението, както и възнаграждението на ликвидатора, управителя по ликвидация и назначен от съда член на органа, представляващ юридическото лице, и се уреждат някои въпроси, свързани с Търговския вестник и публичните регистри за юридическите и физическите лица.* Съгласно постановлението годишният размер на лихвата за забава се основава на доходността по репо сделките, определена от Чешката национална банка към първо число на календарния период, в който е настъпило неизпълнението на задължението за плащане, увеличена с осем процентни пункта. Този размер на лихвата след това остава непроменен през целия период на неизпълнение на задължението.

3 Ако е необходимо, налице ли е допълнителна информация относно начина на изчисляване на законната лихва?

Лихвата за неизпълнение, което е започнало преди влизането в сила на Правителствено постановление № 351/2013, се урежда от предходния законодателен акт, т.е. Правителствено постановление № 142/1994, като винаги трябва да бъде указвано коя версия е в сила към първия ден на неизпълнението на задължението.

4 Предоставя ли се безплатен онлайн достъп до правното основание, посочено по-горе?

<http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=351&r=2013>

Последна актуализация: 22/05/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Лихви - Германия

1 Законната лихва“ регламентирана ли е в държавата членка? Ако това е така, какво е определението за „законна лихва“ в държавата членка?

Да. Законният лихвен процент е определен в член 246 от германския Граждански кодекс (*Bürgerliches Gesetzbuch*, BGB). Ако лихвата по дадено задължение се дължи по силата на закона или на правна сделка, лихвеният процент е четири процента на година, освен ако не е предвидено друго.

2 Ако е предвидена законна лихва, какъв е нейният размер/ставка и какво е правното основание за прилагането му/й? Ако са предвидени различни ставки на законната лихва, какви са обстоятелствата и условията за тяхното прилагане?

Размер/ставка на законната лихва	Критерии за прилагане на законния лихвен процент (ако е необходимо)	Правно основание
4 %	Стандартен процент, освен ако има специални разпоредби, които предвиждат друго, или ако е уговорено отклонение от този процент	Член 246 от германския Граждански кодекс
5 %	При двустранни търговски сделки (с изключение на лихвата за забава), освен ако се прилага специална разпоредба, предвиждаща друго	Член 352 от германския Търговски кодекс (Handelsgesetzbuch, HGB)
5 процентни пункта над основния лихвен процент, определен от германското законодателство (*)	Ако длъжникът просрочи плащане на задължение	Член 288, параграф 1 от германския Граждански кодекс
9 процентни пункта над основния лихвен процент, определен от германското законодателство (*)	Ако длъжникът не изпълни задължение за плащане и в съответната правна сделка не участва потребител	Член 288, параграф 2 от германския Граждански кодекс
5 процентни пункта над основния лихвен процент, определен от германското законодателство (*)	Ако потребителят не изпълни задължение за плащане по споразумение за потребителски кредит, освен ако има споразумение за ипотечен кредит	Член 497, параграф 1, изречение 1 от германския Граждански кодекс
5 процентни пункта или 9 процентни пункта над основния лихвен процент, определен от германското законодателство (*)	За парично задължение, считано от датата, на която възниква висящ спор (дата на връчване на исковата молба/призовката), най-рано считано от датата на падежа	Член 291 от германския Граждански кодекс
5 процентни пункта над основния лихвен процент, определен от германското законодателство (*)	За съдебни разноси — от датата на получаване на молбата за начисляване на разностите и считано от датата на падежа, а ако не е необходима молба — от датата, на която е постановено съдебното решение	Член 104, параграф 1, изречение 2 от германския Граждански процесуален кодекс (Zivilprozessordnung, ZPO)
2 % над основния лихвен процент, определен от германското законодателство (*), но най-малко 6 %	За сделки с чекове или менителници, при което законен лихвен процент над 6 % се прилага само за издадени в страната чекове или полици	Членове 45 и 46 от германския Закон за чековете (Scheckgesetz); Членове 28, 48 и 49 от германския Закон за менителниците (Wechselgesetz)

(*) Основният лихвен процент, определен от германското законодателство, НЕ е същият като този на ЕЦБ. За подробности относно изчисляването му, моля, вижте въпрос 3.

3 Ако е необходимо, налице ли е допълнителна информация относно начина на изчисляване на законната лихва?

Основният лихвен процент, определен от германското законодателство, не е същият като основния лихвен процент на ЕЦБ. Той се изчислява в съответствие с член 247 от германския Граждански кодекс и се променя всяка година на 1 януари и на 1 юли. Преглед на основния лихвен процент по полугодия и години в съответствие с член 247 от германския Граждански кодекс е на разположение на немски и английски език на адрес:

<https://www.bundesbank.de/de/bundesbank/organisation/agb-und-regelungen/basiszinssatz-607820>

Съгласно член 289 от германския Граждански кодекс лихвата за забава не се олихвява (забрана за сложна лихва).

4 Предоставя ли се безплатен онлайн достъп до правното основание, посочено по-горе?

Германският Граждански кодекс е достъпен на немски и на английски език на адрес:

<http://www.gesetze-im-internet.de/bgb/index.html>

Другите посочени по-горе закони и подзаконови актове са достъпни на немски език на адрес:

<http://www.gesetze-im-internet.de/zpo/index.html> (Граждански процесуален кодекс, също и на английски език)

<http://www.gesetze-im-internet.de/hgb/index.html> (Търговски кодекс, също отчасти и на английски език)

<http://www.gesetze-im-internet.de/scheckg/index.html> (Закон за чековете)

<http://www.gesetze-im-internet.de/wg/index.html> (Закон за менителниците)

Последна актуализация: 18/03/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Лихви - Естония

1 Законната лихва" регламентирана ли е в държавата членка? Ако това е така, какво е определението за „законна лихва“ в държавата членка?

Съгласно член 113 от Закона за задълженията, когато изпълнението на парично задължение се забави, кредиторът може да поиска от длъжника да плати лихва за забава (санкция за забавено плащане) за периода от падежа на задължението до надлежното му издължаване.

Когато лихвеният процент за забава не е уговорен с договор, кредиторът може да претендира законно предвидената лихва по сумата. Съгласно член 113, параграф 1 от Закона за задълженията законният лихвен процент е посоченият в член 94 от закона плюс осем процента годишно.

Съгласно член 94, параграф 1 от закона лихвеният процент се прилага на полугодишна основа и трябва да бъде равен на последния лихвен процент, приложим към основните операции по рефинансиране на Европейската централна банка преди 1 януари или преди 1 юли всяка година.

2 Ако е предвидена законна лихва, какъв е нейният размер/ставка и какво е правното основание за прилагането му/й? Ако са предвидени различни ставки на законната лихва, какви са обстоятелствата и условията за тяхното прилагане?

Предвиденият в член 94 от Закона за задълженията лихвен процент се публикува два пъти годишно от Eesti Pank (Банката на Естония) на нейния уебсайт и в официалното издание *Ametlikud Teadaanded*. Съгласно член 113, параграф 1 от закона при изчисляването на размера на законната лихва към този лихвен процент се добавят осем процента.

За втората половина на 2019 г. предвиденият в член 94 от Закона за задълженията процент беше 0,00 %, при което законният лихвен процент беше 0,00 % + 8 % = 8,00 %.

В Естония не са предвидени различни ставки на законната лихва. Член 113 от Закона за задълженията се прилага по един и същ начин спрямо всяко забавено изпълнение на парично задължение.

3 Ако е необходимо, налице ли е допълнителна информация относно начина на изчисляване на законната лихва?

Допълнителна информация относно изчисляването на законната лихва за забава може да се намери на естонски език на уебсайта за потребители [Tarbijaveeb](#) и на уебсайта за правна помощ [Jurist Aitab](#).

4 Предоставя ли се безплатен онлайн достъп до правното основание, посочено по-горе?

Законът за задълженията е публикуван на [уебсайта на Държавен вестник](#), а преводът на английски език е достъпен [тук](#).

Информация за най-актуалния лихвен процент на Европейската централна банка по основните операции по рефинансиране е налична на [уебсайта на Банката на Естония](#).

Последна актуализация: 18/04/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Лихви - Ирландия

1 Законната лихва" регламентирана ли е в държавата членка? Ако това е така, какво е определението за „законна лихва“ в държавата членка?

Законодателството предвижда прилагането на лихвен процент при различни обстоятелства, напр. просрочени плащания по търговски сделки, задължения, установени със съдебни решения, неплатени или просрочени данъци,

2 Ако е предвидена законна лихва, какъв е нейният размер/ставка и какво е правното основание за прилагането му/й? Ако са предвидени различни ставки на законната лихва, какви са обстоятелствата и условията за тяхното прилагане?

Посочените в таблицата по-долу ставки на законната лихва са от значение за иски в граждански и търговски дела:

Размер/ставка на законната лихва	Критерии за прилагане на законна лихва (ако е необходимо, напр. забава, потребителски договор и т.н.)	Правно основание
8 %	Лихвата, приложима за задължения, установени със съдебно решение от датата на влизане в сила на решението	Раздел 26, Закон за длъжниците (Ирландия) от 1840 г. и Раздел 20, Закон за съдилищата от 1981 г. и Нормативен акт S.I. 12/1989 — Наредба към Закона за съдилищата от 1981 г. (Лихва върху задължения, установени със съдебни решения), 1989 г.
8 %	Когато съд разпреди плащането от някое лице на парична сума, при определени обстоятелства съдът може да разпреди и плащането на лихва върху цялата сума или върху част от сумата, дължима за целия период или за част от него, от датата на възникване на основанието за иска, до датата на постановяване на решението.	Раздел 22, член 1, Закон за съдилищата от 1981 г. и Раздел 50, Закон за съдилищата и съдебните служители от 1995 г. и Нормативен акт S.I. 12/1989 — Наредба към Закона за съдилищата от 1981 г. (Лихва върху задължения, установени със съдебни решения), 1989 г.
8 %	Лихвата се прилага към разноси, присъдени от съда от датата на установяване на размера на тези разноси (било то чрез споразумение между страните, или чрез изчисляване на тези разноси от съдебен служител).	Раздел 30, Закон за съдилищата и съдебните служители от 2002 г., изменен с раздел 41 от Закона за гражданската отговорност и съдилищата от 2004 г. и Нормативен акт S.I. 544/2004 (решение за откриване)
Основният лихвен процент за рефинансиране от Европейската централна банка (считано от 1 януари и 1 юли всяка година) плюс 8 процентни точки	Правото на кредитор да претендира присъждането на законната лихва за просрочено плащане, ако плащането е просрочено по отношение на търговски договори, сключени след 16 март 2013 г.	Нормативен акт (S.I.) № 580/2012 — Регламенти на Европейските общности (Просрочени плащания по търговски сделки) от 2012 г.
Основният лихвен процент за рефинансиране от Европейската централна банка (считано от 1 януари и 1 юли всяка година) плюс 7 процентни точки	Правото на кредитора да претендира присъждането на лихва за просрочено плащане, ако плащането е просрочено по отношение на търговски договори, сключени между 7 август 2002 г. и 15 март 2013 г. и когато претендираната лихва по просрочено плащане е над 5 EUR.	Нормативен акт S.I. № 388/2002 — Регламенти на Европейските общности (Просрочени плащания по търговски сделки) от 2002 г.

3 Ако е необходимо, налице ли е допълнителна информация относно начина на изчисляване на законната лихва?

Не се прилага. Вж. таблицата по-горе.

4 Предоставя ли се безплатен онлайн достъп до правното основание, посочено по-горе?

Можете да намерите законодателството онлайн на следния адрес: <http://www.irishstatutebook.ie/eli/1996/act/33/enacted/en/html?q=Divorce>

Последна актуализация: 12/04/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Лихви - Гърция

1 Законната лихва" регламентирана ли е в държавата членка? Ако това е така, какво е определението за „законна лихва“ в държавата членка?

Гръцкото право предвижда наличието на законна лихва. С термина „законна лихва“ се обозначава пряко предвиденият в закона лихвен процент, т. е. процентът от главницата за определен период от време. Най-често срещаната форма на законна лихва е лихвата за забава, т. е. лихвата, дължима от длъжника от момента, в който е забавил плащането. Членове 301, 346, 529, 720 и др. от Гражданския кодекс предвиждат и други случаи на законна лихва.

2 Ако е предвидена законна лихва, какъв е нейният размер/ставка и какво е правното основание за прилагането му/й? Ако са предвидени различни ставки на законната лихва, какви са обстоятелствата и условията за тяхното прилагане?

Законният лихвен процент, дължим за забавено плащане, обикновено се определя на два процентни пункта над максималния договорен лихвен процент, който по-рано се определяше с решение на управителя на Централната банка на Гърция, но бе хармонизиран през 2001 г. със съответния лихвен процент на Европейската централна банка (Акт № 47/2000 на Съвета за парична политика, член 3, параграф 2 от Закон № 2842 /2000). За сведение, небанковият наказателен лихвен процент се движеше в интервала от 12 % (без изменение в периода 1946—1979 г.) до 44 % (през 1992 г., когато постепенно започва да намалява). В момента той е 7,30 %.

3 Ако е необходимо, налице ли е допълнителна информация относно начина на изчисляване на законната лихва?

На уебсайта на Централната банка на Гърция е публикувана таблица с небанковите лихвени проценти (от 1946 г. насам) (http://www.bankofgreece.gr/Pages/el/Statistics/rates_markets/monetary/exotrapezika.aspx), макар че уебсайтът не предлага автоматичен метод за изчисляване на законния лихвен процент, какъвто има на други сайтове като NOMOS или ISOKRATIS (dsanet).

4 Предоставя ли се безплатен онлайн достъп до правното основание, посочено по-горе?

За Централната банка на Гърция — да, но не и за другите, тъй като за ползване на услугите е нужен абонамент.

Последна актуализация: 07/02/2017

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Моля, имайте предвид, че оригиналната езикова версия на тази страница [es](#) е била наскоро променена. Езиковата версия, която търсите, в момента се подготвя от нашите преводачи.

Моля, имайте предвид, че версиите на следните езици [en](#) вече са преведени.

Лихви - Испания

1 Законната лихва" регламентирана ли е в държавата членка? Ако това е така, какво е определението за „законна лихва“ в държавата членка?

Законната лихва в Испания е предвидена като заместваща престация с цел обезщетение за вреди при липса на споразумение между страните, ако длъжникът е в неизпълнение. Тя е уредена в член 1108 от Гражданския кодекс (*Código Civil*), съгласно който неизплатеното задължение трябва да е парично или да бъде изразено в парична стойност.

Изрично определение на законната лихва няма.

Прилагат се обаче различни видове законна лихва. Най-разпространеният вид е уреден в Гражданския кодекс. В други области обаче законът установява специални лихвени проценти, които в много случаи се изразяват в прилагане на определен процент спрямо законната лихва. Когато са приложими, тези лихвени проценти могат също да се считат за „законна лихва“, в смисъл, че са установени със закон. Могат да се посочат следните:

- по отношение на ипотеките Закон № 1/2013 от 14 май 2013 г. измени член 114 от Закона за ипотеките (*Ley Hipotecaria*) и определи максимален размер на лихвения процент за забава при заеми за купуване на основно жилище — когато ипотеката е върху самото жилище — в рамките на трикратния размер на законната лихва, която понастоящем е 9 %.

Член 114 беше изменен със Закона за договорите за ипотечни кредити (*Ley Reguladora de los Contratos de Crédito Inmobiliario*), който влезе в сила в новата си редакция на 16 юни 2019 г. Той определя лихва за забава в размер на редовната лихва плюс 3 процентни пункта за периода на забавата. Тя се прилага за заеми, сключени от физически лица и обезпечени с ипотеки върху жилищни имоти. Лихвата за забава не може да бъде капитализирана при никакви обстоятелства. Не са допустими споразумения в противен смисъл по отношение на това правило за лихва за забава.

- член 20, параграф 4 от Закон № 16/2011 относно договорите за потребителски кредити (*Contratos de Crédito al Consumo*) определя горна граница в размер на законната лихва за такива операции, умножена по 2,5;

- освен ако не е уговорено друго, член 7 от Закон 3/2004 относно борбата със забавянето на плащанията по търговските сделки (*lucha contra la morosidad en las operaciones mercantiles*) определя законната лихва за забава, която длъжникът трябва да плати, в размер на лихвения процент, прилаган от Европейската централна банка в нейната най-скорошна основна операция по рефинансиране, извършена преди първото календарно число на текущото календарно полугодие, увеличен с осем процентни пункта.

Лихвеният процент, прилаган от Европейската централна банка към нейните основни операции по рефинансиране, е лихвеният процент, прилаган при търговете с фиксиран лихвен процент. Ако основната операция по рефинансиране е извършена под формата на търг с променлив лихвен процент, този лихвен процент се отнася до пределния лихвен процент, произтичащ от този търг.

Законоустановената лихва за забава, определена в съответствие с разпоредбите на настоящия параграф, се прилага за период от шест месеца, считано от датата, на която е определена.

- По отношение на *застрахователните договори*, член 20, параграф 4 от Закон 50/1980 от 8 октомври 1980 г. относно застрахователните договори (*Ley del Contrato de Seguro*) санкционира необоснованите забавяния от страна на застрахователните дружества при изплащане на обезщетения на

лица, които имат вземания по силата на сключени от тях застрахователни договори, като им се начислява годишна лихва, равна на законната лихва, в сила към датата на падежа на плащането, увеличена с 50 %. Ако в рамките на две години от възникване на вземането не бъде изплатено обезщетение, съдията трябва да наложи годишна лихва от не по-малко от 20 % за застрахователя.

- Така наречената „процесуална лихва“ (*interés procesal*) е посочена в член 576 от Гражданския процесуален закон № 1/2000 от 7 януари 2000 г. (*Ley de Enjuiciamiento Civil*), който предвижда, че при постановяване на първоинстанционно съдебно решение, с което се разпорежда плащане на парична сума, на кредитора се дължи годишна лихва в размер на законния лихвен процент, увеличен с два пункта, или лихвения процент, договорен между страните, или процент, предвиден със специална законова разпоредба.

2 Ако е предвидена законна лихва, какъв е нейният размер/ставка и какво е правното основание за прилагането му/й? Ако са предвидени различни ставки на законната лихва, какви са обстоятелствата и условията за тяхното прилагане?

Лихвеният процент се предвижда в законите за бюджета за всяка финансова година.

За 2017 г. той е определен в 34-ата допълнителна разпоредба към Закон № 3/2017 от 27 октомври относно общия държавен бюджет (*Ley de Presupuestos Generales del Estado*), който предвижда:

- 3,00 %, докато този бюджет е в сила.

- През същия период лихвата за забава, посочена в член 26 от Общ закон 58/2003 от 17 декември 2003 г. относно данъчното облагане (*Ley General Tributaria*), възлиза на 3,75 %.

- През същия период лихвата за забава, посочена в член 38, параграф 2 от Общ закон 38/2003 от 17 ноември 2003 г. за субсидиите (*Ley General de Subvenciones*), възлиза на 3,75 %.

Лихвените проценти се публикуват от Банката на Испания на следния адрес:

 <https://clientebancario.bde.es/pcb/es/menu-horizontal/productosservici/relacionados/tiposinteres/>

Както е посочено в отговора на предишния въпрос, в допълнение към законната лихва, предвидена в член 1108 от Гражданския кодекс, за определяне на обезщетението за просрочени парични вземания се прилагат различни видове законна лихва. Могат да се посочат следните:

- по отношение на ипотеките Закон № 1/2013 от 14 май 2013 г. измени член 114 от Закона за ипотеките (*Ley Hipotecaria*) и определи максимален размер на лихвения процент за забава при заеми за купуване на основно жилище — когато ипотеката е върху самото жилище — в рамките на трикратния размер на законната лихва.

Член 114 беше изменен със Закона за договорите за ипотечни кредити (*Ley Reguladora de los Contratos de Crédito Inmobiliario*), който влезе в сила в новата си редакция на 16 юни 2019 г. Той определя лихва за забава в размер на редовната лихва плюс 3 процентни пункта за периода на забавата. Тя се прилага за заеми, сключени от физически лица и обезпечени с ипотеки върху жилищни имоти. Лихвата за забава не може да бъде капитализирана при никакви обстоятелства. Не са допустими споразумения в противен смисъл по отношение на това правило за лихва за забава.

- член 20, параграф 4 от Закон № 16/2011 относно договорите за потребителски кредити (*Contratos de Crédito al Consumo*) определя горна граница в размер на законната лихва за такива операции, умножена по 2,5;

- освен ако лихвата за забава не е била уговорена, член 7 от Закон 3/2004 относно борбата със забавянето на плащанията по търговските сделки (*lucha contra la morosidad en las operaciones mercantiles*) определя законната лихва за забава, която длъжникът трябва да плати, в размер на лихвения процент, прилаган от Европейската централна банка в нейната най-скорошна основна операция по рефинансиране, извършена преди първото календарно число на текущото календарно полугодие, увеличен с осем процентни пункта.

Лихвеният процент, прилаган от Европейската централна банка към нейните основни операции по рефинансиране, е лихвеният процент, прилаган при търговете с фиксиран лихвен процент. Ако основната операция по рефинансиране е извършена под формата на търг с променлив лихвен процент, този лихвен процент се отнася до пределния лихвен процент, произтичащ от този търг.

Законоустановената лихва за забава, определена в съответствие с разпоредбите на настоящия параграф, се прилага за период от шест месеца, считано от датата, на която е определена.

- По отношение на *застрахователните договори*, член 20, параграф 4 от Закон 50/1980 от 8 октомври 1980 г. относно застрахователните договори (*Ley del Contrato de Seguro*) санкционира необоснованите забавяния от страна на застрахователните дружества при изплащане на обезщетения на лица, които имат вземания по силата на сключени от тях застрахователни договори, като им се начислява годишна лихва, равна на законната лихва, в сила към датата на падежа на плащането, увеличена с 50 %. Ако в рамките на две години от възникване на вземането не бъде изплатено обезщетение, съдията трябва да наложи годишна лихва от не по-малко от 20 % за застрахователя.

- Така наречената „процесуална лихва“ (*interés procesal*) е посочена в член 576 от Гражданския процесуален закон № 1/2000 от 7 януари 2000 г. (*Ley de Enjuiciamiento Civil*), който предвижда, че при постановяване на първоинстанционно съдебно решение, с което се разпорежда плащане на парична сума, на кредитора се дължи годишна лихва в размер на законния лихвен процент, увеличен с два пункта, или лихвения процент, договорен между страните, или процент, предвиден със специална законова разпоредба.

3 Ако е необходимо, налице ли е допълнителна информация относно начина на изчисляване на законната лихва?

Лихвените проценти за различните периоди можете да намерите на уебсайта, посочен в предишния отговор.

 <https://clientebancario.bde.es/pcb/es/menu-horizontal/productosservici/relacionados/tiposinteres/>

4 Предоставя ли се безплатен онлайн достъп до правното основание, посочено по-горе?

Да, на следния адрес:

 <https://clientebancario.bde.es/pcb/es/menu-horizontal/productosservici/relacionados/tiposinteres>

Последна актуализация: 19/08/2021

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Моля, имайте предвид, че оригиналната езикова версия на тази страница  е била наскоро променена. Езиковата версия, която търсите, в момента се подготвя от нашите преводачи.

Моля, имайте предвид, че версиите на следните езици  вече са преведени.

Лихви - Хърватия

1 Законна лихва — регламентирана ли е в държавата-членка? Ако това е така, какво е определението за „законна лихва“ в държавата-членка?

Да. Законната лихва (*zakonska kamata*) за забава е лихвата, която плаща длъжникът на парично задължение, който закъснява с изпълнението на паричното задължение. По този начин длъжникът, който закъснява с изпълнението на парично задължение, освен главницата дължи и лихва за забава.

2 Ако е предвидена законна лихва, какъв е нейният размер/ставка и какво е правното основание за прилагането му/й? Ако са предвидени различни ставки на законната лихва, какви са обстоятелствата и условията за тяхното прилагане?

Общият закон, уреждащ института на законната лихва, е Законът за гражданските задължения (*Zakon o obveznim odnosima*) (*Narodne novine* (NN), Държавен вестник на Република Хърватия, бр. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 и 29/18) — членове 29—31. Този закон се прилага, освен ако не съществува специален закон по отношение на определени лица и определени отношения. Съгласно този закон размерът на законната лихва за забава за задължения, произтичащи от търговски договори и от договори между търговец и публичноправен субект, се определя за всяко полугодие чрез увеличаване с пет процентни пункта на средния лихвен процент по заемите, отпуснати за период, по-дълъг от една година, на нефинансови търговски дружества, изчислен за референтния период, предхождащ текущото полугодие, а за останалите задължения — с три процентни пункта.

Средният лихвен процент за референтния период се определя от Хърватската народна банка (*Hrvatska narodna banka*), която е длъжна да го публикува на всеки 1 януари и всеки 1 юли в *Narodne novine*.

Средният лихвен процент, използван за изчисляване на законната лихва за забава за текущото полугодие (от 1 януари 2020 г. до 30 юни 2020 г.), е 3,11 %. Следователно за периода 1 януари 2020 г.—30 юни 2020 г. законната лихва за забава по задължения, произтичащи от търговски договори и от договори между търговец и публичноправен субект, е 8,11 %, а за останалите задължения — е 6,11 % (напр. задължения, произтичащи от потребителски договори и други гражданскоправни договори, извъндоговорни задължения — обезщетение за вреди, неоснователно обогатяване). Специалният закон, уреждащ размера на законната лихва за забава за определени задължения, е Законът за финансовите трансакции и уреждане на предварителната несъстоятелност (*Zakon o finansijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi*) (NN, бр. 108/12, 144/12, 81/13, 112/13, 71/15 и 78/15). Този закон транспонира в националното законодателство Директива 2011/7/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. относно борбата със забавяне на плащането по търговски сделки. Законът се прилага за забава в плащанията по търговски сделки между предприемачи и между предприемачи и публичноправни субекти, в които публичноправният субект е длъжник и които имат за предмет доставката на стоки или предоставянето на услуги срещу заплащане. Съгласно този закон законната лихва за забава в плащанията е лихва, равна на референтната ставка, увеличена с осем процентни пункта. Референтният лихвен процент е равен на средния лихвен процент по заемите, отпуснати за период, по-дълъг от една година, на нефинансови търговски дружества, изчислен за референтния период, предхождащ текущото полугодие, намален с три процентни пункта.

Средният лихвен процент за референтния период се определя от Хърватската народна банка (*Hrvatska narodna banka*), която е длъжна да го публикува на всеки 1 януари и всеки 1 юли в *Narodne novine*.

Референтният лихвен процент, използван за изчисляване на законната лихва за забава за текущото полугодие (от 1 януари 2020 г. до 30 юни 2020 г.), е 0,11 %. Следователно за периода 1 януари 2020 г.—30 юни 2020 г. законният лихвен процент за забава в плащанията по търговски сделки между предприемачи и между предприемачи и публичноправни субекти, при които публичноправният субект е длъжник, е 8,11 %.

3 Ако е необходимо, налице ли е допълнителна информация относно начина на изчисляване на законната лихва?

Средният лихвен процент за референтния период се определя от Хърватската народна банка (*Hrvatska narodna banka*), която е длъжна да го публикува на всеки 1 януари и всеки 1 юли в *Narodne novine*.

Държавен вестник на Република Хърватия (*Narodne novine*) е достъпен в интернет на следната връзка: <https://narodne-novine.nn.hr/>

4 Предоставя ли се безплатен онлайн достъп до правното основание, посочено по-горе?

Държавен вестник на Република Хърватия (*Narodne novine*) е достъпен безплатно в интернет на следната връзка: <https://narodne-novine.nn.hr/>
Последна актуализация: 14/12/2021

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Лихви - Италия

1 Законната лихва¹ регламентирана ли е в държавата членка? Ако това е така, какво е определението за „законна лихва“ в държавата членка?

В италианското облигационно право се прави разграничение между възнаградителни, мораторни и компенсаторни лихви. Възнаградителните лихви имат възнаградителна функция в замяна на ползата, произтичаща за лицето (което дължи плащането лихвата) от предоставените от друго парични средства. Мораторната лихва има компенсаторна функция и се дължи за забавено плащане, установено чрез отправяне към длъжника на покана за плащане. Плащането на компенсаторна лихва се дължи, когато кредиторът получи със забавяне плащане на дължимите от длъжника суми, с оглед на ползата за длъжника от забавеното плащане. Лихвата се дължи от съображение за справедливост и се начислява, въпреки че вземането не е ликвидно и изискуемо. Законната лихва, от друга страна, е предвидената от закона лихва за парични задължения: считано от датата на падежа, длъжникът е длъжен да плаща на кредитора законна лихва, дори ако преди това не е била дължимата лихва и кредиторът не е доказал, че е претърпял вреди (член 1224, параграф I от Гражданския кодекс (*Codice Civile*)). По-специално, съгласно член 1224 от Гражданския кодекс (обезщетение за вреди в случай на парични задължения) „за задължения, чийто предмет е парична сума, законна лихва се дължи от деня на забавата, дори ако преди това не е била дължимата лихва и кредиторът не е доказал, че е претърпял вреди. Ако преди забавата се е дължала лихва, която е по-висока от законната, мораторната лихва се дължи в същия размер.“ Кредитор, който докаже, че е претърпял големи вреди, има право на допълнително обезщетение (вреди, произтичащи от обезценяването на парите). Такова няма да бъде изплатено, ако размерът на мораторната лихва е бил договорен.

Съгласно член 1282 от Гражданския кодекс лихви се дължат по закон за всички ликвидни и изискуеми вземания, освен ако в закона или в основанието на вземането не е предвидено друго.

2 Ако е предвидена законна лихва, какъв е нейният размер/ставка и какво е правното основание за прилагането му/й? Ако са предвидени различни ставки на законната лихва, какви са обстоятелствата и условията за тяхното прилагане?

Размерът на **законната лихва** се определя от италианската държавна хазна (понастоящем Министерството на икономиката и финансите) на годишна база с постановление, което се издава до 15 декември всяка година. Ако страните са договорили лихвен процент, тогава се прилага определеният от тях процент. Процентът обаче трябва да е договорен в писмен вид и не трябва да е по-висок от максималния разрешен процент съгласно законодателството против лихварството (Закон № 108 от 7 март 1996 г.), в противен случай лихвата ще се счита за лихварска практика и съответно ще бъде нищожна. В такива случаи няма да се дължи лихва (член 1815 от Гражданския кодекс). Ако страните са постигнали споразумение да прилагат договорен лихвен процент, но не са определили размера, тогава се прилага законовият лихвен процент. В

италианската правна система разпоредбите по отношение на **мораторната лихва** отчасти се различават от тези за законната лихва. Мораторната лихвата е предвидена като санкция (за длъжника) и обезщетение (за кредитора). Тя е свързана с неизпълнение на финансово задължение след забавено плащане или неплащане за съответната услуга в рамките да предвидения от закона срок или по споразумение, постигнато от страните. За да може кредиторът да претендира за мораторна лихва, длъжникът трябва да е в забава. „Забава“ означава забавяне от страна на длъжника в изпълнението на неговите или нейните задължения. Счита се, че длъжникът е в забава, когато срокът за изпълнение на задължението е изтекъл и длъжникът е получил покана за плащане: официален документ, с който кредиторът кани длъжника да извърши дължимото плащане. Според Гражданския кодекс мораторна лихва се дължи в размера на законовия лихвен процент или на лихвения процент, определен по закон. Ако обаче е била дължима лихва, по-висока от законовия лихвен процент, преди длъжникът да е получил покана за плащане, тогава мораторната лихва ще бъде в същия размер (член 1224 от Гражданския кодекс).

Съгласно член 1284 от Гражданския кодекс процентът на законната лихва се определя на годишна база от министъра на икономиката и финансите. С постановление, публикувано в Официален вестник на Италианската република (*Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana*), министърът променя процента на база на средногодишната доходност на държавните облигации с максимален срок до падежа от 12 месеца, като взема предвид отчетения през годината процент на инфлацията. Този размер се определя най-късно до 15 декември на годината, предшестваща годината, за която е приложим процентът. Ако до 15 декември новият процент не е определен, тогава действащият процент остава непроменен за следващата година.

От 1 януари 2021 г. законната лихва е в размер на 0,01 %.

ТАБЛИЦА НА ЛИХВЕНИТЕ ПРОЦЕНТИ ЗА ЗАКОННАТА ЛИХВА			
От	До	Процент	Нормативен акт
1.1.1999 г.	31.12.2000 г.	2,50 %	Министерско постановление (Държавната хазна) от 10.12.1998 г.
1.1.2001 г.	31.12.2001 г.	3,50 %	Министерско постановление (Държавната хазна) от 11.12.2000 г.
1.1.2002 г.	31.12.2003 г.	3,00 %	Министерско постановление (Икономиката) от 11.12.2001 г.
1.1.2004 г.	31.12.2007 г.	2,50 %	Министерско постановление (Икономиката) от 1.12.2003 г.
1.1.2008 г.	31.12.2009 г.	3,00 %	Министерско постановление (Икономиката) от 12.12.2007 г.
1.1.2010 г.	31.12.2010 г.	1,00 %	Министерско постановление (Икономиката) от 4.12.2009 г.
1.1.2011 г.	31.12.2011 г.	1,50 %	Министерско постановление (Икономиката) от 7.12.2010 г.
1.1.2012 г.	31.12.2013 г.	2,50 %	Министерско постановление (Икономиката) от 12.12.2011 г.
1.1.2014 г.	31.12.2014 г.	1,00 %	Министерско постановление (Икономиката) от 12.12.2013 г.
1.1.2015 г.	31.12.2015 г.	0,50 %	Министерско постановление (Икономиката) от 11.12.2014 г.
1.1.2016 г.	31.12.2016 г.	0,20 %	Министерско постановление (Икономиката) от 11.12.2015 г.
1.1.2017 г.	31.12.2017 г.	0,10 %	Министерско постановление (Икономиката) от 7.12.2016 г.
1.1.2018 г.	31.12.2018 г.	0,30 %	Министерско постановление (Икономиката) от 13.12.2017 г.
1.1.2019 г.	31.12.2019 г.	0,80 %	Министерско постановление (Икономиката) от 12.12.2018 г.
1.1.2020 г.	31.12.2020 г.	0,05 %	Министерско постановление (Икономиката) от 12.12.2019 г.
1.1.2021 г.	31.12.2021 г.	0,01 %	Министерско постановление (Икономиката) от 11.12.2020 г.

Лихви, които са по-високи от законната лихва, трябва да бъдат посочени писмено. В противен случай се дължи предвидената в закона ставка.

За забава при търговски сделки се прилага *ad hoc* правило на ЕС, въведено в националното право със Законодателен указ № 231 от 9 октомври 2002 г., изменен със Законодателен указ № 192 от 9 ноември 2012 г., за пълното транспониране на Директива 2011/7/ЕС, в съответствие с член 10, параграф 1 от Закон № 180 от 11 ноември 2011 г. **Ако страните не са договорили лихвен процент, от момента на представяне на документа за образуване на производство процентът на законната лихва е равен на процента, предвиден в специалния закон за уреждане на забавено плащане по търговски сделки** (вж. по-долу). Това правило е приложимо също така по отношение на акта за образуване на арбитражно производство.

Специално законодателство за уреждане на забавено плащане по търговски сделки. С оглед на транспонирането на Директива 2000/35/ЕО относно борбата със забавяне на плащане по търговските сделки италианският законодателен орган е издал Законодателен указ № 231/2002, с измененията към него. В него изрично е предвидена мораторна лихва по търговски сделки с по-висок процент от законовия лихвен процент. Според Законодателен указ № 231/2002 търговските сделки са „договори от всякакъв вид между предприятия или между предприятия и публични органи, които включват, независимо дали единствено или предимно, доставка на стоки или извършване на услуги срещу заплащане на възнаграждение“. В споменатия указ е предвидено, че в контекста на търговска сделка „всяко лице, което неоснователно търпи забавено плащане на възнаграждение, автоматично има право на плащане на мораторна лихва, считано от деня, следващ изтичането на крайния срок за плащане, без да е необходимо да се отправя официална покана за плащане“, освен ако длъжникът успее да докаже, че неплащането се дължи на причини, за които той или тя не носи вина. Според този закон лихвата върху забавени плащания по търговски сделки се базира на процента, който всяка година се определя от Министерството на икономическите въпроси и финансите. Лихвата е обобщена в таблицата по-долу, в която е посочено: а) за първата половина на годината, за която се отнася забавянето, използваният процент е процентът, който е бил в сила на 1 януари от тази година; б) за втората половина на година, за която се отнася забавянето, използваният процент е този, който е бил в сила на 1 юли от тази година.

Таблица, представяща промените в лихвения процент за забавени плащания във времето, считано от 2002 г.:

ТАБЛИЦА на ЛИХВЕНИТЕ ПРОЦЕНТИ ЗА ЗАБАВЕНИ ПЛАЩАНИЯ съгласно Законодателен указ № 231/2002				
От	До	Процент на ЕЦБ	Процент увеличение	Общо
1.7.2002 г.	31.12.2002 г.	3,35 %	7,00 %	10,35 %
1.1.2003 г.	30.6.2003 г.	2,85 %	7,00 %	9,85 %
1.7.2003 г.	31.12.2003 г.	2,10 %	7,00 %	9,10 %
1.1.2004 г.	30.6.2004 г.	2,02 %	7,00 %	9,02 %
1.7.2004 г.	31.12.2004 г.	2,01 %	7,00 %	9,01 %
1.1.2005 г.	30.6.2005 г.	2,09 %	7,00 %	9,09 %

1.7.2005 г.	31.12.2005 г.	2,05 %	7,00 %	9,05 %
1.1.2006 г.	30.6.2006 г.	2,25 %	7,00 %	9,25 %
1.7.2006 г.	31.12.2006 г.	2,83 %	7,00 %	9,83 %
1.1.2007 г.	30.6.2007 г.	3,58 %	7,00 %	10,58 %
1.7.2007 г.	31.12.2007 г.	4,07 %	7,00 %	11,07 %
1.1.2008 г.	30.6.2008 г.	4,20 %	7,00 %	11,20 %
1.7.2008 г.	31.12.2008 г.	4,10 %	7,00 %	11,10 %
1.1.2009 г.	30.6.2009 г.	2,50 %	7,00 %	9,50 %
1.7.2009 г.	31.12.2009 г.	1,00 %	7,00 %	8,00 %
1.1.2010 г.	30.6.2010 г.	1,00 %	7,00 %	8,00 %
1.7.2010 г.	31.12.2010 г.	1,00 %	7,00 %	8,00 %
1.1.2011 г.	30.6.2011 г.	1,00 %	7,00 %	8,00 %
1.7.2011 г.	31.12.2011 г.	1,25 %	7,00 %	8,25 %
1.1.2012 г.	30.6.2012 г.	1,00 %	7,00 %	8,00 %
1.7.2012 г.	31.12.2012 г.	1,00 %	7,00 %	8,00 %
1.1.2013 г.	30.6.2013 г.	0,75 %	8,00 %	8,75 %
1.7.2013 г.	31.12.2013 г.	0,50 %	8,00 %	8,50 %
1.1.2014 г.	30.6.2014 г.	0,25 %	8,00 %	8,25 %
1.7.2014 г.	31.12.2014 г.	0,15 %	8,00 %	8,15 %
1.1.2015 г.	30.6.2015 г.	0,05 %	8,00 %	8,05 %
1.7.2015 г.	31.12.2015 г.	0,05 %	8,00 %	8,05 %
1.1.2016 г.	30.6.2016 г.	0,05 %	8,00 %	8,05 %
1.7.2016 г.	31.12.2016 г.	0,00 %	8,00 %	8,00 %
1.1.2017 г.	30.6.2017 г.	0,00 %	8,00 %	8,00 %
1.7.2017 г.	31.12.2017 г.	0,00 %	8,00 %	8,00 %
1.1.2018 г.	30.6.2018 г.	0,00 %	8,00 %	8,00 %
1.7.2018 г.	31.12.2018 г.	0,00 %	8,00 %	8,00 %
1.1.2019 г.	30.6.2019 г.	0,00 %	8,00 %	8,00 %
1.7.2019 г.	31.12.2019 г.	0,00 %	8,00 %	8,00 %
1.1.2020 г.	30.6.2020 г.	0,00 %	8,00 %	8,00 %
1.7.2020 г.	31.12.2020 г.	0,00 %	8,00 %	8,00 %

3 Ако е необходимо, налице ли е допълнителна информация относно начина на изчисляване на законната лихва?

Уебсайт на Министерството на икономиката и финансите: <https://www.mef.gov.it>

4 Предоставя ли се безплатен онлайн достъп до правното основание, посочено по-горе?

Има множество уебсайтове, предоставящи безплатен софтуер за изчисляване на законните и мораторните лихви.

Последна актуализация: 21/07/2022

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Лихви - Кипър

1 Законна лихва – регламентирана ли е в държавата-членка? Ако това е така, какво е определението за „законна лихва“ в държавата-членка?

В националното право на Кипър не се предвижда „законен лихвен процент“. Когато обаче пред съда бъде предявен иск, съдията има право да разпорежда законната лихва да бъде платена по предварително определен процент, считано от датата на предявяване на иска до датата на постановяване на съдебното решение, ако в съответното законодателство не се предвижда плащането на лихва, или когато по отношение на искове, предявени във връзка с нарушение на договор или на споразумение, въпросният договор или споразумение не включва изрична разпоредба, определяща размера на лихвата.

Понастоящем процентът е определен на 2 % със специална заповед на Министерството на финансите, което има право да го коригира.

2 Ако е предвидена законна лихва, какъв е нейният размер/ставка и какво е правното основание за прилагането му/й? Ако са предвидени различни ставки на законната лихва, какви са обстоятелствата и условията за тяхното прилагане?

Моля, вж. отговора на въпрос 1. Лихвеният процент, който понастоящем е в сила, е 2 %.

3 Ако е необходимо, налице ли е допълнителна информация относно начина на изчисляване на законната лихва?

Не се прилага. Моля, вж. отговора на въпрос 1.

4 Предоставя ли се безплатен онлайн достъп до правното основание, посочено по-горе?

Не се прилага. Моля, вж. отговора на въпрос 1.

Последна актуализация: 19/02/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Лихви - Литва

1 Законната лихва – регламентирана ли е в държавата членка? Ако това е така, какво е определението за „законна лихва“ в държавата членка?

Разпоредбата относно лихвата и неустойките за забава се съдържа в посоченото по-долу законодателство:

Гражданския процесуален кодекс на Република Литва, том 6,
Закон на Република Литва относно предотвратяването на просрочени плащания по търговски договори.

2 Ако е предвидена законна лихва, какъв е нейният размер/ставка и какво е правното основание за прилагането му/й? Ако са предвидени различни ставки на законната лихва, какви са обстоятелствата и условията за тяхното прилагане?

Съгласно член 6.37 от Гражданския кодекс лихвата може да бъде определена по силата на закон или чрез споразумение между страните съгласно поетите в него ангажименти. Длъжникът също така е задължен да плати присъдената върху дадена сума законна лихва, считано от датата, на която делото е внесено в съда, до пълното изпълнение на съдебното решение.

Съгласно член 6.71 от Гражданския кодекс на Република Литва неустойката представлява парична сума, определена по силата на закон, споразумение или съдебно решение, която длъжникът трябва да плати на кредитора, в случай че не е изпълнено дадено задължение или е изпълнено неправилно (глоба, лихва за забава). Неустойките могат да бъдат определени като конкретна парична сума или като процент от основното задължение. Те могат да бъдат налагани за ненавременно изпълнение на задължение. Неустойките ще бъдат изчислявани съгласно броя на дните, седмиците, месеците и др., с които е просрочен срокът.

Съгласно член 6.210 от Гражданския кодекс длъжник, който е пропуснал срока за погасяване на парично задължение, трябва да плати лихва в размер на 5 % годишно от дължимата сума, освен ако по силата на закон или споразумение не е определена различна лихва. Ако и двете договарящи се страни са предприемачи или частноправни субекти, дължимата лихва е в размер на 6 % годишно от дължимата сума, освен ако по силата на закон или споразумение не е определена различна лихва.

Целта на литовския Закон относно предотвратяване на просрочени плащания по търговски сделки е да се определи срокът за плащане за продадени стоки, предоставени услуги и извършени дейности съгласно търговски договор, размерът на дължимата лихва в случай на забава, начинът за нейното изчисляване и правата на кредиторите, когато плащането е просрочено. Този закон се прилага по отношение на всички търговски договори между стопански субекти или между стопански и публични субекти, съгласно които се доставят стоки, предоставят се услуги или се извършват дейности срещу заплащане и се осъществяват плащания. Съгласно този закон лихвата за забава се равнява на 8 процентни пункта над фиксирания  **лихвен процент**, приложим по отношение на последната основна операция по рефинансиране на Европейската централна банка, ако тази операция се извършва по тръжна процедура с фиксиран лихвен процент, или пределния лихвен процент, ако последната основна операция по рефинансиране на Европейската централна банка се извършва по тръжна процедура с променлив лихвен процент.

3 Ако е необходимо, налице ли е допълнителна информация относно начина на изчисляване на законната лихва?

При необходимост тази информация се предоставя от лицата, осигуряващи правна помощ.

4 Предоставя ли се безплатен онлайн достъп до правното основание, посочено по-горе?

Да.

Последна актуализация: 15/10/2020

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Лихви - Люксембург

1 Законната лихва" регламентирана ли е в държавата членка? Ако това е така, какво е определението за „законна лихва" в държавата членка?

Законната лихва е лихвеният процент, който се определя ежегодно със закон и се прилага в случай на забава на плащане на дължимата сума, ако предварително не е определен друг процент от страните.

2 Ако е предвидена законна лихва, какъв е нейният размер/ставка и какво е правното основание за прилагането му/й? Ако са предвидени различни ставки на законната лихва, какви са обстоятелствата и условията за тяхното прилагане?

След закона  **от 18 април 2004 г. за прилагане на Директива 200/35/ЕО на Съвета от 29 юни 2000 г.**, размерът на лихвата за забава за търговските сделки (т.е. сделки между предприятия или между предприятия и държавни органи, които изискват плащане за доставка на стоки или предоставяне на услуги) се определя отделно чрез позоваване на пределната ставка, произтичаща от тръжната процедура с променлив лихвен процент за основния инструмент за рефинансиране, прилаган от Европейската централна банка при последната й операция за основно финансиране преди 1-ия календарен ден на всяко шестмесечие. В случай на забавено плащане, този процент се увеличава със съответния марж (освен ако не е посочено друго в договора, в съответствие с член 3 от изменения Закон от 18 април 2004 г. относно сроковете за плащане и лихвата за забава).

3 Ако е необходимо, налице ли е допълнителна информация относно начина на изчисляване на законната лихва?

/

4 Предоставя ли се безплатен онлайн достъп до правното основание, посочено по-горе?

 **LEGILUX**

 **Ministère de la Justice**

Последна актуализация: 08/08/2022

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Лихви - Унгария

1 Законната лихва" регламентирана ли е в държавата членка? Ако това е така, какво е определението за „законна лихва" в държавата членка?

Да. Законният лихвен процент е определен в член 6:47 от Закон V от 2013 г. относно Гражданския кодекс, който препраща към правилата за лихвения процент, въведени от централната банка. Законният лихвен процент за задължение, изразено в унгарски форинти (HUF), съответства на основния лихвен процент на централната банка, който се определя от Паричния съвет към Унгарската национална банка. Ако задължението е изразено в чуждестранна валута, законният лихвен процент е основният лихвен процент, определен от емитиращата въпросната валута централна банка, а ако такъв основен лихвен процент не съществува — лихвеният процент на паричния пазар.

2 Ако е предвидена законна лихва, какъв е нейният размер/ставка и какво е правното основание за прилагането му/й? Ако са предвидени различни ставки на законната лихва, какви са обстоятелствата и условията за тяхното прилагане?

Правното основание за законната лихва е Гражданският кодекс, в който лихвата се разглежда като цената на заетите пари, която длъжникът на парична сума трябва да заплати, освен ако страните са уговорили друго (напр. безвъзмездно ползване на пари, освобождаване от лихва). Законната лихва, приложима за задължението, се определя на всяко календарно полугодие. Лихвеният процент, който е в сила към първо число от съответното календарно полугодие, се прилага към целия период на полугодията независимо от промените в основния лихвен процент на централната банка през това полугодие.

3 Ако е необходимо, налице ли е допълнителна информация относно начина на изчисляване на законната лихва?

Не.

4 Предоставя ли се безплатен онлайн достъп до правното основание, посочено по-горе?

Да, Гражданският кодекс може да бъде намерен в [Сборника на националното законодателство \(Nemzeti Jogszabálytár\)](#). Информация за ставката на основния лихвен процент на централната банка може да бъде намерена на [уебсайта](#) на Унгарската национална банка.

Последна актуализация: 15/01/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Лихви - Малта

1 Законната лихва" регламентирана ли е в държавата членка? Ако това е така, какво е определението за „законна лихва“ в държавата членка?

В малтийското право не съществува терминът „законна лихва“, а вместо него се използва „законна лихва за забавено плащане“. Тази фраза може да се намери в малтийския Търговски кодекс, където терминът е определен като „проста лихва за забавено плащане при процент, който е равен на сумата от основния лихвен процент и най-малко осем процентни пункта (8 %)“.

2 Ако е предвидена законна лихва, какъв е нейният размер/ставка и какво е правното основание за прилагането му/й? Ако са предвидени различни ставки на законната лихва, какви са обстоятелствата и условията за тяхното прилагане?

Малтийското право предвижда само един лихвен процент и той е осем процента (8 %). Правното основание на този процент е Търговският кодекс, глава 13 от Законите на Малта, по-специално в дял II, поддял IA от този кодекс.

3 Ако е необходимо, налице ли е допълнителна информация относно начина на изчисляване на законната лихва?

Кредиторът има право на лихва за забавено плащане от деня, следващ датата на плащане, или от изтичането на срока на плащане, определени в договора. Ако обаче датата или срокът на плащане не са определени в договора, кредиторът има право на лихва за забавено плащане при изтичането на един от следните срокове:

тридесет календарни дни от датата на получаване от длъжника на фактурата;

тридесет календарни дни след датата на получаване на стоките или услугите, ако датата на получаване на фактурата не е сигурна;

тридесет календарни дни след датата на получаване на стоките или услугите, ако длъжникът получи фактурата преди стоките или услугите;

тридесет календарни дни след датата, на която съгласно договореното законодателство или съгласно договора продуктът трябва да бъде приет или проверен, а длъжникът получи фактурата преди това или на датата на въпросното приемане или проверка.

Приложимият основен лихвен процент за първото полугодие на съответната година е процентът в сила на 1 януари същата година, а за второто полугодие на съответната година е процентът в сила на 1 юли същата година.

4 Предоставя ли се безплатен онлайн достъп до правното основание, посочено по-горе?

Малтийският Търговски кодекс, [глава 13](#) от Законите на Малта, е достъпен безплатно онлайн.

Последна актуализация: 22/03/2017

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Моля, имайте предвид, че оригиналната езикова версия на тази

страница [nl](#) е била наскоро променена. Езиковата версия, която

търсите, в момента се подготвя от нашите преводачи.

Лихви - Нидерландия

1 Законната лихва" регламентирана ли е в държавата членка? Ако това е така, какво е определението за „законна лихва“ в държавата членка?

В Нидерландия има законна лихва. Това е лихвата, която по силата на закона може да се претендира от кредитор в случай на забава на плащане от страна на длъжника.

Прави се разграничение между законната лихва за нетърговски сделки (член 6:119 от Гражданския кодекс) и законната лихва за търговски сделки (член 6:119a от Гражданския кодекс).

Законната лихва за нетърговски сделки се прилага по отношение на всички договори с частни физически лица или потребители.

Законната лихва за търговски сделки се прилага по отношение на всички договори с предприятия и организации от публичния сектор.

2 Ако е предвидена законна лихва, какъв е нейният размер/ставка и какво е правното основание за прилагането му/й? Ако са предвидени различни ставки на законната лихва, какви са обстоятелствата и условията за тяхното прилагане?

Законната лихва по нетърговски сделки е 2 %. Законната лихва за търговски сделки е 8 %.

Законната лихва може да варира.

3 Ако е необходимо, налице ли е допълнителна информация относно начина на изчисляване на законната лихва?

4 Предоставя ли се безплатен онлайн достъп до правното основание, посочено по-горе?

Последна актуализация: 16/11/2022

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Лихви - Австрия

1 Законната лихва" регламентирана ли е в държавата членка? Ако това е така, какво е определението за „законна лихва“ в държавата членка?

Законните лихвени проценти са уредени в член 1000 от Гражданския кодекс на Австрия (*Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch*, ABGB). **Лихвените проценти за забава (мораторни лихви)** са уредени в член 1333 от ABGB, а по отношение на правните сделки със стопански характер между дружества и между дружества и публичноправни юридически лица — в член 456 от австрийския Търговски кодекс (*Unternehmensgesetzbuch*, UGB). Член 1000 от ABGB се прилага за лихвите, „които са предвидени по закон или за които не е определен лихвен процент“. Освен това в член 1000, алинея 2 от ABGB се посочват случаите, при които може да бъде начислявана лихва върху лихвата (сложна лихва).

2 Ако е предвидена законна лихва, какъв е нейният размер/ставка и какво е правното основание за прилагането му/й? Ако са предвидени различни ставки на законната лихва, какви са обстоятелствата и условията за тяхното прилагане?

Съгласно член 1000, алинея 1 от ABGB законната лихва е четири процента годишно. Същото важи и за законната лихва за забава (мораторна лихва) съгласно член 1333, алинея 1 от ABGB във връзка с член 1000, алинея 1 от ABGB. Този лихвен процент се прилага и при едностранни стопански сделки.

Съгласно член 456 от UGB при забавено плащане на непогасени задължения по правни сделки със стопански характер между дружества и между дружества и публичноправни юридически лица се прилага мораторна лихва от 9,2 процентни пункта над основния лихвен процент. Основният лихвен процент за съответното полугодие е този, който е в сила към първото календарно число на периода. Основният лихвен процент може да бъде намерен на уебсайта на Австрийската национална банка на адрес: <http://www.oenb.at>, под рубриката „Услуги“ (Services) / „Лихвени проценти и обменни курсове“ (Interest rates and exchange rates).

3 Ако е необходимо, налице ли е допълнителна информация относно начина на изчисляване на законната лихва?

Съгласно член 1000, алинея 2 от ABGB кредиторът може да изисква заплащане на сложна лихва по парично вземане, ако това е изрично уговорено от страните. Дори и без такава договореност между тях, сложна лихва от четири процента годишно може да бъде наложена от деня, в който спорът става висящ (когато искът бъде връчен на ответника), ако искът е за дължима лихва. Австрийското право не забранява сложната лихва.

4 Предоставя ли се безплатен онлайн достъп до правното основание, посочено по-горе?

Посочените разпоредби на австрийския Граждански кодекс и на Търговския кодекс са достъпни безплатно (на немски език) на уебсайта на Австрийското федерално канцлерство (*Bundeskanzleramt*) (<http://www.ris.bka.gv.at>) под рубрика „Bundesrecht“/„Bundesrecht konsolidiert“.

Последна актуализация: 05/06/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Моля, имайте предвид, че оригиналната езикова версия на тази страница [pl](#) е била наскоро променена. Езиковата версия, която търсите, в момента се подготвя от нашите преводачи.

Лихви - Полша

1 Законната лихва" регламентирана ли е в държавата членка? Ако това е така, какво е определението за „законна лихва“ в държавата членка?

Съгласно член 359, алинея 1 от Гражданския кодекс от 23 април 1964 г. (публ. във Вестник за закони (*Dziennik Ustaw*) от 2014 г. под позиция 121, с измененията, наричан по-нататък „ГК“), лихва по парична сума се дължи само на основание правна сделка, правна норма, съдебно решение или решение на друг компетентен орган. Ако лихвеният процент не е определен другояче, се прилага законната лихва в размер на основния лихвен процент, определен от Полската национална банка, увеличен с 3,5 процентни пункта.

От друга страна, що се отнася до лихвата за забава, съгласно член 481, алинея 2 от ГК, ако лихвеният процент за забава не е бил определен, се дължи законна лихва за забава в размер на основния лихвен процент на Полската национална банка, увеличен с 5,5 процентни пункта. Ако обаче за вземанията е договорен по-висок лихвен процент, кредиторът може да поиска плащане на лихва за забава в този по-висок размер.

2 Ако е предвидена законна лихва, какъв е нейният размер/ставка и какво е правното основание за прилагането му/й? Ако са предвидени различни ставки на законната лихва, какви са обстоятелствата и условията за тяхното прилагане?

Съгласно член 359, алинея 2 от ГК размерът на законната лихва е равен на основния лихвен процент на Полската национална банка плюс 3,5 процентни пункта. Министърът на правосъдието обявява ставката на законната лихва с обявление в полския Държавен вестник (*Monitor Polski*). Понастоящем съгласно обявлението на министъра на правосъдието от 7 януари 2016 г. считано от 1 януари 2016 г. годишната ставка на законната лихва е 5 %, а годишната ставка на законната лихва за забава (мораторна лихва) е 7 %.

Лихвата за просрочени плащания при търговски сделки, от друга страна, е уредена със Закона от 8 март 2013 г. относно условията за плащане при търговски сделки (публ. във Вестника за закони, от 2019 г. под номер 118), като лихвената ставка винаги се определя с обявление на министъра на развитието. Понастоящем съгласно обявлението от 14 януари 2019 г. считано от 1 януари 2019 г. и до 30 юни 2019 г. годишната ставка на законната лихва за забава при търговските сделки е 9,50 %.

3 Ако е необходимо, налице ли е допълнителна информация относно начина на изчисляване на законната лихва?

За повече информация относно настоящите ставки на лихвените проценти на Полската национална банка, включително основния лихвен процент, моля, посетете уебсайта на Полската национална банка (*Narodowy Bank Polski — NBP*) на адрес: <http://www.nbp.pl/home.aspx?f=dziennie/stopy.htm>

4 Предоставя ли се безплатен онлайн достъп до правното основание, посочено по-горе?

Обявленията на министъра на правосъдието и на министъра на развитието относно ставката на законната лихва (за търговските сделки) са достъпни на уебсайта на Правителствения център за законодателство (*Rządowe Centrum Legislacji — RCL*): <http://www.monitorpolski.gov.pl/Wyszukiwanie/tabid/114/Title/odsetki/Default.aspx>

Последна актуализация: 16/08/2021

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Моля, имайте предвид, че оригиналната езикова версия на тази страница [pt](#) е била наскоро променена. Езиковата версия, която търсите, в момента се подготвя от нашите преводачи.

Лихви - Португалия

1 Законната лихва" регламентирана ли е в държавата членка? Ако това е така, какво е определението за „законна лихва" в държавата членка?

Законна лихва

Да, португалското законодателство предвижда законни лихвени проценти.

Лихвата може да бъде определена от страните или установена по закон. Когато тя се определя от страните, се нарича договорна лихва. **Когато е установена по закон, се нарича законна лихва.**

Както договорната, така и законната лихва може да бъде от **граждански или търговски характер**.

Предназначение на лихвата

Като цяло съществуват два вида лихви: възнаградителна лихва (напр. платима по заем) и наказателна (мораторна) лихва (напр. лихва за неизпълнение на задължение).

Законна лихва за неизпълнение на задължение за плащане

Когато длъжник **изпадне в забава при изпълнението на парично задължение**, по правило **дължимото обезщетение за забава е в размер на законната лихва**, начислявана от датата, на която длъжникът е изпаднал в забава. Парично задължение е задължението за плащане на определена парична сума на друга страна.

Момент на изпадане в забава

Счита се, че длъжникът изпада в забава, след като бъде приканен по съдебен или извънсъдебен ред да изпълни задължението.

Три са случаите обаче, при които се счита, че длъжникът е изпаднал в забава, независимо от това дали му е изпратена покана:

ако задължението е срочно;

ако задължението е възникнало вследствие на незаконно действие;

ако длъжникът избягва получаването на поканата; в такъв случай се счита, че длъжникът е уведомен на датата, на която по правило поканата е трябвало да му бъде връчена.

Ако вземането не е ликвидно, не е налице неизпълнение, докато то не стане ликвидно, освен ако неликвидността е по вина на длъжника. Ако длъжникът е отговорен за незаконно действие или риск, се счита, че е изпаднал в забава от датата, на която му е връчена покана за доброволно изпълнение, освен ако вече е изпаднал в забава съгласно посоченото в първата част от тази точка.

Погасяване или цесия (прехвърляне) на вземане от лихва

След възникването му задължението за лихва не е непременно зависимо от главното вземане. Всяко от тези две вземания може да бъде прехвърлено или погасено независимо от другото.

Разпределение на частични плащания

В националното законодателство са установени следните правила във връзка с разпределението на плащанията:

i) Когато в допълнение към главницата длъжникът трябва да заплати разноски или лихва или трябва да обезщети заемото в резултат на неизпълнение на задължение за плащане, то плащане, което не е достатъчно, за да покрие общо дължимата сума, се разпределя така, че да се погасят най-напред разноските, след това обезщетенията, лихвите и най-после главницата;

ii) Главницата се погасява последна, освен ако кредиторът се съгласи на друго.

Лихва върху лихвата

В някои случаи върху обикновената лихва може да бъде начислявана наказателна лихва (сложна лихва).

За да се начисли допълнителна лихва върху лихвата, трябва да е налице някое от следните обстоятелства:

или длъжникът трябва да бъде уведомен по съдебен ред да капитализира начислената лихва, или той трябва да изплати лихвата, в противен случай тя ще бъде капитализирана.

Може да бъде капитализирана само лихва, съответстваща на минимален срок от една година. Тези ограничения спрямо сложната лихва са неприменими, ако противоречат на конкретните разпоредби или практики в съответния отрасъл (като напр. в случая на заеми, отпускани от финансови институции съгласно специални норми).

Съгласно националната съдебна практика върху наказателна лихва не може да се начислява лихва. Съответно върху законна лихва, дължима в резултат на забава по парично задължение, по принцип не може да се начислява лихва. Това правило не засяга вариациите на тълкуването му в съдебната практика, нито предвидената от закона възможност за прилагане на задължителни имуществени санкции, когато изплащането на парична сума е разпоредено със съдебно решение.

2 Ако е предвидена законна лихва, какъв е нейният размер/ставка и какво е правното основание за прилагането му/й? Ако са предвидени различни ставки на законната лихва, какви са обстоятелствата и условията за тяхното прилагане?

Законните лихвени проценти са различни в зависимост от това дали се отнасят до **лихва по граждански** или **търговски сделки**.

Законна лихва по граждански сделки

Законната лихва по граждански сделки се определя със съвместна министерска заповед за прилагане (*Portaria*) на министрите на правосъдието и на финансите в съответствие с член 449, параграф 1 от португалския Граждански кодекс (*Código Civil*). Към момента на изготвяне на настоящата информация лихвените проценти по граждански сделки са определени с Министерска заповед за прилагане № 291/03 от 8.4.2003 г., която е все още в сила.

Законна лихва по търговски сделки

Законната лихва по търговски сделки обикновено се дължи за вземания на търговски дружества, еднолични търговци или юридически лица, и по-специално по видовете вземания, упоменати в Законодателно постановление № 62/2013 от 10.5.2013 г., което е посочено по-долу.

Законната лихва по търговски сделки се определя със съвместна министерска заповед за прилагане на министрите на правосъдието и на финансите в съответствие с член 102, параграфи 3—5 от португалския Търговски кодекс (*Código Comercial*). Към момента на съставяне на настоящия текст през декември 2015 г. определянето на лихвата по търговски сделки се урежда с Министерска заповед за прилагане № 277/13 от 26.8.2013 г., съгласно която лихвените проценти за търговски сделки се определят всяко полугодие.

Размерът на всеки от лихвените проценти по търговски сделки, посочени в Министерска заповед за прилагане № 277/13 от 26.8.2013 г., се определя с обявление на Генерална дирекция „Държавна хазна и финанси“ (*Direcção Geral do Tesouro e Finanças*), което се публикува в Държавен вестник (*Diário da República*), серия II, до 15 януари и до 15 юли всяка година.

Министерска заповед за прилагане № 277/13 от 26.8.2013 г. предвижда два вида наказателни лихвени проценти по търговски сделки, които са различни в зависимост от съответните сделки:

Първият вид лихвен процент се прилага към забави на плащания, свързани с търговски сделки между дружества или между дружества и държавни структури, по смисъла на Законодателно постановление № 62/2013 от 10.5.2013 г.;

Вторият вид е допълнителният процент наказателна лихва, приложим към други операции и свързан с вземания на търговски дружества, еднолични търговци или юридически лица, по смисъла на член 102, параграф 3 от португалския Търговски кодекс.

Законните лихвени проценти, както по граждански, така и по търговски сделки, с времето се променят. Поради тази причина изчислението на лихвата следва да отчита различните ставки, приложими за всяка част от срока на неизпълнение на задължението за плащане.

От практически съображения тук са споменати само законните лихвени проценти за последните години. Съдържанието на настоящия информационен лист има единствено индикативен характер и не може да замени справките с приложимото национално законодателство за всеки отделен случай.

Към законната лихва се добавя задължителна допълнителна лихва от 5 %, която се дължи, ако плащането на паричната сума е разпоредено със съдебно решение. В такъв случай автоматично се дължи годишна лихва от 5 % — без за тази цел да е необходимо каквото и да било друго съдебно решение — считано от датата на влизане в сила на решението. Тази задължителна имуществена санкция се добавя към наказателната лихва, ако е приложимо, или към дължимото обезщетение в съответствие с член 829а, параграф 4 от португалския Граждански кодекс.

Законната лихва от 5 август 1980 г. до днес е, както следва:

От 5.8.1980 г. до 22.5.1983 г. [(1021 дена) — Законодателно постановление № 200-С/80 от 24.6.1980 г. и Министерска заповед за прилагане № 447/80 от 31.7.1980 г.]	15 %
От 23.5.1983 г. до 28.4.1987 г. [(1437 дена) — Министерска заповед за прилагане № 581 /83 от 18.5.1983 г.]	23 %
От 29.4.1987 г. до 29.9.1995 г. [(3076 дена) — Министерска заповед за прилагане № 339 /87 от 24.4.1987 г.]	15 %
От 30.9.1995 г. до 16.4.1999 г. [(1295 дена) — Министерска заповед за прилагане № 1171 /95 от 25.9.1995 г.]	10 %
От 17.4.1999 г. до 30.4.2003 г. [(1475 дена) — Министерска заповед за прилагане № 263 /99 от 12.4.1999 г.]	7 %
От 1.5.2003 г. [Министерска заповед за прилагане № 291/03 от 8.4.2003 г.]	4 %

Законните лихвени проценти по търговски сделки от 28 септември 1995 г. до днес са, както следва:

От 28.9.1995 г. до 16.4.1999 г. (Министерска заповед за прилагане № 1167/95 от 23.9.1995 г.)	15 %
От 17.4.1999 г. до 30.9.2004 г. (Министерска заповед за прилагане № 262/99 от 12.4.1999 г.)	12 %
От 1.10.2004 г. до 31.12.2004 г. (Обявление № 10097/04 от 30.10.2004 г. на Генерална дирекция „Държавна хазна“ (<i>Direcção-Geral do Tesouro</i> или „DGT“))	9,01 %
Първа половина на 2005 г. (Министерска заповед за прилагане № 597/2005 от 19.7 и Обявление № 310/2005 на DGT от 14.1.2005 г.)	9,09 %
Втора половина на 2005 г. (Обявление № 6923/2005 на DGT от 10.7.2006 г.)	9,05 %
Първа половина на 2006 г. (Обявление № 240/2006 на DGT от 11.1.2006 г.)	9,25 %
Втора половина на 2006 г. (Обявление № 7706/2006 на DGT от 10.7.2006 г.)	9,83 %
Първа половина на 2007 г. (Обявление № 191/2007 на DGT от 5.1.2007 г.)	10,58 %
Втора половина на 2007 г. (Обявление № 13665/2007 на Генерална дирекция „Държавна хазна и финанси“ (<i>Direcção-Geral do Tesouro e Finanças</i> или „DGTF“) от 30.7.2007 г.)	11,07 %
Първа половина на 2008 г. (Обявление № 2152/2008 на DGTF от 29.1.2008 г.)	11,20 %
Втора половина на 2008 г. (Обявление № 19995/2008 на DGTF от 14.7.2008 г.)	11,07 %
Първа половина на 2009 г. (Обявление № 1261/2009 на DGTF от 14.1.2009 г.)	9,50 %
Втора половина на 2009 г. (Обявление № 12184/2009 на DGTF от 10.7.2009 г.)	8 %
Първа половина на 2010 г. (Обявление № 597/2010 на DGTF от 4.1.2010 г.)	8 %
Втора половина на 2010 г. (Обявление № 13746/2010 на DGTF от 12.7.2010 г.)	8 %
Първа половина на 2011 г. (Обявление № 2284/2011 на DGTF от 21.1.2011 г.)	8 %
Втора половина на 2011 г. (Обявление № 14190/2011 на DGTF от 14.7.2011 г.)	8,25 %
Първа половина на 2012 г. (Обявление № 692/2012 на DGTF от 17.1.2012 г.)	8 %
Втора половина на 2012 г. (Обявление № 9944/2012 на DGTF от 24.7.2012 г.)	8 %
Първа половина на 2013 г. (Обявление № 584/2013 на DGTF от 11.7.2013 г.)	7,75 %
	8,50 %

Втора половина на 2013 г. Операции, обхванати от Законодателно постановление № 62/2013 (<i>Decreto-lei</i>) [Обявление № 11617/2013 на DGTF от 17.9.2013 г.]	
Други операции (Обявление № 10478/2013 на DGTF от 23.8.2013 г.)	7,50 %
Втора половина на 2014 г. Операции, обхванати от Законодателно постановление № 62/2013	8,25 %
Други операции (Обявление № 1019/2014 на DGTF от 24.1.2014 г.)	7,25 %
Втора половина на 2014 г. Операции, обхванати от Законодателно постановление № 62/2013	8,15 %
Други операции (Обявление № 8266/2014 на DGTF от 16.7.2014 г.)	7,15 %
Втора половина на 2015 г. Операции, обхванати от Законодателно постановление № 62/2013	8,05 %
Други операции (Обявление № 563/2015 на DGTF от 19.1.2015 г.)	7,05 %
Втора половина на 2015 г. Операции, обхванати от Законодателно постановление № 62/2013	8,05 %
Други операции (Обявление № 7758/2015 на DGTF от 14.7.2015 г.)	7,05 %
Втора половина на 2016 г. Операции, обхванати от Законодателно постановление № 62/2013	8,05 %
Други операции (Обявление № 890/2016 на DGTF от 6.1.2016 г.)	7,05 %
Втора половина на 2016 г. Операции, обхванати от Законодателно постановление № 62/2013	8,00 %
Други операции (Обявление № 86741/2016 на DGTF от 30.6.2016 г.)	7,00 %
Втора половина на 2017 г. Операции, обхванати от Законодателно постановление № 62/2013	8,00 %
Други операции (Обявление № 2583/2017 на DGTF от 3.1.2017 г.)	7,00 %
Втора половина на 2017 г. Операции, обхванати от Законодателно постановление № 62/2013	8,00 %
Други операции (Обявление № 8544/2017 на DGTF от 29.6.2017 г.)	7,00 %
Първа половина на 2018 г. Операции, обхванати от Законодателно постановление № 62/2013	8,00 %
Други операции (Обявление № 1989/2018 на DGTF от 3.1.2018 г.)	7,00 %
Втора половина на 2018 г. Операции, обхванати от Законодателно постановление № 62/2013	8,00 %
Други операции (Обявление № 9939/2018 на DGTF от 28.6.2018 г.)	7,00 %
Първа половина на 2019 г. Операции, обхванати от Законодателно постановление № 62/2013	8,00 %
Други операции (Обявление № /2019 на DGTF от 2.1.2019 г.)	7,00 %
Втора половина на 2019 г. Операции, обхванати от Законодателно постановление № 62/2013	8,00 %
Други операции (Обявление № 11571/2019 на DGTF)	7,00 %
Първа половина на 2020 г. Операции, обхванати от Законодателно постановление № 62/2013	8,00 %
Други операции (Обявление № 1568/2020 на DGTF)	7,00 %
Втора половина на 2020 г. Операции, обхванати от Законодателно постановление № 62/2013	8,00 %
Други операции (Обявление № 1568/2020 на DGTF)	7,00 %
Първа половина на 2021 г. Операции, обхванати от Законодателно постановление № 62/2013	8,00 %
Други операции [Обявление № 1568/2021 на DGTF]	7,00 %

3 Ако е необходимо, налице ли е допълнителна информация относно начина на изчисляване на законната лихва?

Допълнителна информация за начина на изчисляване на законния лихвен процент може да бъде намерена на уебсайта на Генерална дирекция „Държавна хазна и финанси“ на Министерството на правосъдието.

 <http://www.dgtf.pt/avisos-e-circulares/taxas-de-juros-moratorios>

4 Предоставя ли се безплатен онлайн достъп до правното основание, посочено по-горе?

Онлайн достъпът до уебсайта, посочен в отговора на въпрос 3, е безплатен.

Законодателство в областта

Граждански кодекс https://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=775&tabela=leis

Търговски кодекс https://www.igf.gov.pt/leggeraldocs/CODIGO_COMERCIAL_LIVRO_1.htm

Министерско постановление за прилагане No 291/2003 <https://dre.pt/pesquisa/-/search/223663/details/maximized>

Предупреждение

Информацията, съдържаща се в настоящия информационен лист, е обща и неизчерпателна. Тя не обвързва звеното за контакт, Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела, съдилищата или други лица. Тя няма за предназначение да замени справките с действащото приложимо законодателство.

Последна актуализация: 20/08/2021

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Лихви - Румъния

1 Законната лихва" регламентирана ли е в държавата членка? Ако това е така, какво е определението за „законна лихва“ в държавата членка?

С Правителствена наредба № 13/2011 относно възнаградителната и наказателната законна лихва при парични задължения и за уреждане на някои финансови и фискални мерки в банковия сектор се урежда правният режим на:

— възнаградителната законна лихва (т.е. лихвата, която длъжникът дължи по сума, която е дължен да изплати в определен срок, като тази лихва се начислява за периода преди настъпването на падежа на дължимата сума) и

— наказателната законна лихва (т.е. лихвата, която длъжникът трябва да заплати върху дължимата сума, в случай на неизпълнение на задължението за плащане при настъпване на падежа).

Съгласно член 2 от Правителствена наредба № 13/2011, когато член по закон или съгласно договорни клаузи върху парично задължение следва да се начисли възнаградителна и/или наказателна лихва, според случая, и при липсата на изрична уговорка между страните относно размера на тази лихва, се заплаща съответният за всеки от двата случая законен лихвен процент.

2 Ако е предвидена законна лихва, какъв е нейният размер/ставка и какво е правното основание за прилагането му/й? Ако са предвидени различни ставки на законната лихва, какви са обстоятелствата и условията за тяхното прилагане?

Интерес във връзка с правната уредба на възнаградителната и наказателната законна или договорна лихва представляват разпоредбите на членове 3—5 от Правителствена наредба № 13/2011 относно възнаградителната и наказателната законна лихва при парични задължения и за уреждане на някои финансови и фискални мерки в банковия сектор:

„Член 3 (1) Възнаградителната законна лихва е в размер на референтния лихвен процент на Националната банка на Румъния (*Banca Națională a României*), който е основният лихвен процент, определен с решение на Съвета на директорите на Националната банка на Румъния.

(2) Размерът на наказателната законна лихва се равнява на референтния лихвен процент плюс 4 процентни пункта.

(2а) В сделки между стопански субекти и между стопански субекти и възлагащи органи размерът на наказателната лихва се равнява на референтния лихвен процент плюс 8 процентни пункта.

(3) При правоотношения, произтичащи от дейността на предприятие със стопанска цел по смисъла на член 3, параграф 3 от Закон № 287/2009 относно Гражданския кодекс, повторно публикуван, размерът на законната лихва се определя съгласно параграфи 1 и 2, като се намалява с 20 %.

(4) Референтният лихвен процент на Националната банка на Румъния се публикува от Националната банка на Румъния в Държавен вестник на Румъния, част I, всеки път, когато има промяна на основния лихвен процент.

Член 4 — При правоотношения с международен елемент, когато е приложимо румънското право, а плащането е договорено в чуждестранна валута, законната лихва е в размер на 6 % годишно.

Член 5 (1) При правоотношения, произтичащи от дейността на предприятие със стопанска цел по смисъла на член 3, параграф 3 от Закон № 287 /2009 относно Гражданския кодекс, повторно публикуван, размерът на лихвата не може да надхвърля законната лихва с повече от 50 % годишно.

(2) Всяка договорна клауза, нарушаваща разпоредбите на параграф 1, е нищожна. В такъв случай кредиторът губи правото да претендира плащането на наказателна лихва.

(3) Действителността на договорния лихвен процент се определя в зависимост от размера на законната лихва, която е в сила към датата на уговарянето му.“

3 Ако е необходимо, налице ли е допълнителна информация относно начина на изчисляване на законната лихва?

Член 3, параграф 1 от Правителствена наредба № 13/2011 относно възнаградителната и наказателната законна лихва при парични задължения и за уреждане на някои финансови и фискални мерки в банковия сектор предвижда, че възнаградителната законна лихва е в размер на референтния лихвен процент на Националната банка на Румъния, който е основният лихвен процент, определен с решение на Съвета на директорите на Националната банка на Румъния. Той се публикува на уебсайта на Националната банка на Румъния на адрес: <https://www.bnr.ro/Monetary-Policy--3318.aspx>

За метода на изчисляване на законния лихвен процент в различните случаи вижте по-горния отговор.

4 Предоставя ли се безплатен онлайн достъп до правното основание, посочено по-горе?

Да, Правителствена наредба № 13/2011 относно възнаградителната и наказателната законна лихва при парични задължения и за уреждане на някои финансови и фискални мерки в банковия сектор е достъпна на румънски език. Вижте уебсайта на Националната банка на Румъния на адрес:

<http://www.bnr.ro/apage.aspx?pid=404&actid=324573>

Референтният лихвен процент на Националната банка на Румъния (BNR) е достъпен на английски език. За тази цел можете да посетите уебсайта на Националната банка на Румъния на адрес: <https://www.bnr.ro/Monetary-Policy--3318.aspx>

Последна актуализация: 08/08/2022

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Лихви - Словения

1 Законната лихва" регламентирана ли е в държавата членка? Ако това е така, какво е определението за „законна лихва“ в държавата членка?

Понятието „лихва“ е определено в член 374 от Кодекса за задълженията (*Obligacijski zakonik*, наричан по-долу „КЗ“, обн. в *Uradni list RS* (Държавен вестник на Република Словения), бр. [№ 97/07](#) — официален консолидиран текст, заедно с решение [№ 64/16](#) на Върховния съд), който предвижда, че освен главницата, длъжникът дължи и лихва, когато това е предвидено по закон или е уговорено между кредитора и длъжника.

Ако длъжникът изпълни парично задължение със закъснение, съгласно член 378, параграф 1 от КЗ освен главницата той дължи и лихва за забава. Договорната лихва се урежда в член 382 от КЗ, който предвижда, че страните по договора може да се споразумеят длъжникът да плаща договорна лихва в допълнение към главницата от момента на възникване на паричното задължение до настъпването на падежа.

В Словения сложната лихва е забранена, което означава, че дължимата, но неизплатена лихва не подлежи на олихвяване, освен ако по закон не е предвидено друго. Съответно договорна клауза, която предвижда допълнителна лихва върху неизплатена дължима лихва, е нищожна. В рамките на договор обаче може да се уговори лихвеният процент да се повиши, ако длъжникът не погаси навреме дължимата лихва.

При все това член 27а от Закона за защита на потребителите (*Zakon o varstvu potrošnikov*) (UL RS бр. 98/04 — официален консолидиран текст, бр. 114/06 — Закон за въвеждане на еврото (*Zakon o uvedbi eura*, ZUE), бр. 126/07, 86/09, 78/11, 38/14 и 19/15) предвижда, че независимо от общите разпоредби за задълженията, страните по договора не могат да уговарят прилагането на по-високи лихвени проценти от определените в КЗ в случай на просрочено плащане от потребителя.

Съгласно КЗ, ако договорената лихва за забава или договорна лихва е над 50 % по-висока от законния лихвен процент за забава, споразумението се счита за лихварски договор, освен ако кредиторът може да докаже, че не се е възползвал от бедственото или затрудненото финансово положение на длъжника, от неговата неопитност, небрежност или пристрастеност, или че изгодата, която е извлякъл за себе си или за трето лице, не е явно несъразмерна спрямо даденото от него или онова, което е обещал да даде или извърши. Това правило не се прилага за търговските договори, т.е. договорите, сключени между стопански субекти (дружества и други юридически лица, извършващи стопанска дейност, или еднолични търговци).

2 Ако е предвидена законна лихва, какъв е нейният размер/ставка и какво е правното основание за прилагането му/й? Ако са предвидени различни ставки на законната лихва, какви са обстоятелствата и условията за тяхното прилагане?

Член 378, параграф 2 от КЗ предвижда, че лихвата за забава е 8 % годишно, освен ако по закон не е предвидено друго. Съгласно член 379 от КЗ кредиторът и длъжникът може да се договорят за по-висока или по-ниска лихва за забава от определената по закон (договорно определена лихва). Както беше подчертано, за просрочено плащане от потребител в качеството му на страна по договор не може да се уговаря по-висока лихва за забава от предвидената в закона.

Лихвата за забава се урежда със специален закон — Закона за законната лихва по просрочени задължения (*Zakon o predpisani obrestni meri zamudnih obresti*, обн. в UL RS бр. 11/07 — официален консолидиран текст; наричан по-долу ZPOMZO-1). В член 2 от този закон се предвижда, че размерът на законната лихва за забава, като се има предвид член 3, параграф 1, буква г) от Директива 2000/35 на Европейския парламент и на Съвета от 29 юни 2000 г. относно борбата със забавяне на плащане по търговските сделки (ОВ L 200, 8.8.2000 г., стр. 35), е в размер на основния лихвен процент плюс 8 процентни пункта. Законната лихва се прилага на шестмесечие, с начало от 1 януари или от 1 юли. Основният лихвен процент е лихвеният процент, прилаган от Европейската централна банка за основните извършени от нея операции по рефинансиране преди първото календарно число на съответния шестмесечен период. Министърът на финансите публикува законната лихва по просрочени задължения (лихва за забава) и промените в нея в Държавен вестник на Република Словения. Законната лихва за забава, приложима от 1 януари 2017 г. и валидна за следващите шест месеца, е в размер на 8 %.

Договорният лихвен процент е определен в член 382 от КЗ. По-специално в случаи, когато е уговорена договорна лихва, но не и самият лихвен процент и датата на падежа, годишната лихва е в размер на 6 % и се дължи едновременно с главницата. Договорната лихва преставя да се начислява, когато размерът на неизплатената дължима лихва надхвърли този на главницата.

3 Ако е необходимо, налице ли е допълнителна информация относно начина на изчисляване на законната лихва?

Информация за основния лихвен процент и лихвения процент за забава е достъпна и на [уебсайта на Банката на Словения](#).

Примерно изчисление на лихвата може да се направи на [уебсайта на Върховния съд на Република Словения](#).

4 Предоставя ли се безплатен онлайн достъп до правното основание, посочено по-горе?

[Кодекс за задълженията на Република Словения](#)

[Закон за законната лихва по просрочени задължения](#)

[Закон за защита на потребителите](#)

Последна актуализация: 04/03/2020

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Лихви - Словакия

1 Законната лихва“ регламентирана ли е в държавата членка? Ако това е така, какво е определението за „законна лихва“ в държавата членка?

Лихвата за забава представлява **санкция за неизпълнение** на задължение. Плаща се **в допълнение към задължението** и се определя като процент от дължимата сума. По закон неизпълнението на парично задължение води до съществена промяна на правата на кредитора и задълженията на длъжника, като в допълнение към задължението за погасяване на дълга се установяват нови права и задължения, без значение дали неизпълнението е причинено от длъжника или не.

По отношение на законната лихва за забава словашкото законодателство прави разлика между лихвата за забава по член 517, параграф 2 от Закон № 40/1964, Граждански кодекс (*Občianský zákonník*), и лихвата за забава по член 369 от Търговския закон (*Obchodný zákonník*). Съгласно гражданското право лихвата за забава не може да бъде договорно определяна, т.е. договарящите страни не могат да определят по-висок от законоустановения размер, за разлика от **търговското право, което насърчава предприятията да договарят помежду си лихва за забава**; при липса на договорен размер кредиторът има право на лихва за забава в законоустановения размер.

Следователно законната лихва представлява обикновена лихва за забава, чийто размер е определен със закон в зависимост от това дали въпросният случай попада в обхвата на гражданското или на търговското право. Съгласно гражданското право лихвата за забава не може да надхвърля определения от закона размер (т.е. може да бъде договорена по-ниска ставка), като при липса на договорно споразумение лихвата за забава, ако кредиторът поиска такава, автоматично се определя на законоустановения размер. Съгласно търговското право лихвата за забава може да бъде по-висока или по-ниска от законната лихва, като законната лихва за забава се прилага само при липса на договорно споразумение.

2 Ако е предвидена законна лихва, какъв е нейният размер/ставка и какво е правното основание за прилагането му/й? Ако са предвидени различни ставки на законната лихва, какви са обстоятелствата и условията за тяхното прилагане?

Законният размер на лихвата за забава съгласно член 517, параграф 2 от Гражданския кодекс се определя от Постановление № 87/1995 (*nariadenie č. 87/1995 Z.z.*), така че размерът на лихвата за забава да е с пет процентни пункта по-висок от базовия лихвен процент на Европейската централна банка към първия ден на неизпълнение на дадено задължение. Следователно към базовия лихвен процент на ЕЦБ (т.е. ставката за основните операции по рефинансиране) се добавят пет процентни пункта. Лихвените проценти на ЕЦБ за отделни периоди са достъпни на уебсайта на [Националната банка на Словакия](#). Размерът на лихвата за забава към първия ден на неизпълнение **се прилага за целия срок на неизпълнението**, като евентуални последващите корекции на базовия лихвен процент на ЕЦБ не засягат размера на лихвата за забава.

В търговското право законната лихва е уредена в член 369 от Търговския закон, в който се предвижда, че при неизпълнение кредиторът има право, в случай че той е изпълнил своите законови и договорни задължения, да изисква лихва за забава в определения в договора размер, без да е необходимо да изпраща специално уведомление. Както е посочено по-горе, в търговските отношения размерът на лихвата за забава може да бъде изменен с договор. Дори когато лихвата за забава е договорно определена обаче, размерът ѝ трябва да съответства на принципите на справедливата търговия. Ако това не е така, правото по такова споразумение не може да бъде защитено, което означава, че **дори ако лихвеният процент е бил определен в договор, съдът не може да наложи лихва в размер, който би нарушил тези принципи. Друго изключение засяга дълговете по потребителски договор**, при които длъжник е потребителят, като в тези случаи размерът на договорената лихва за забава не може да бъде по-висок от размера, посочен в гражданското право.

Освен това в съответствие със същия член, ако размерът на лихвата за забава не е договорен, длъжникът е длъжен да плати лихва за забава в размера, определен от правителството на Словакия в Постановление № 21/2013 (*nariadenie č. 21/2013 Z.z.*). Законодателството позволява фиксирана и променлива лихва за забава. Фиксираната лихва е равна на базовия лихвен процент на ЕЦБ към първия ден от неизпълнението плюс девет процентни пункта; този размер се прилага за целия срок на неизпълнение на задължението. Следователно евентуална последваща корекция на базовия лихвен процент на ЕЦБ не оказва влияние върху размера на лихвата за забава (ето защо този лихвен процент за забава се нарича фиксиран). Вместо фиксиран лихвен процент обаче кредиторът може да поиска от длъжника да плаща променлива лихва за забава и следователно може да изиска от длъжника да заплати лихва за забава, изчислена въз основа на базовия лихвен процент на ЕЦБ към първия ден на съответното календарно полугодие плюс осем процентни пункта. Ако кредиторът избере променлива лихва за забава, този метод на изчисляване на лихвата (не размерът към момента на възникване на неизпълнението, а методът на изчисляване на лихвения процент) се прилага за целия срок на неизпълнение на задължението. Следователно променливата лихва за забава означава, че лихвеният процент за забава може да се променя в съответствие с промените в базовия лихвен процент на ЕЦБ, валидни към първия ден на съответното календарно полугодие, т.е. към 1 януари и към 1 юли. Лихвените проценти на ЕЦБ за отделни периоди са достъпни на уебсайта на [Националната банка на Словакия](#).

3 Ако е необходимо, налице ли е допълнителна информация относно начина на изчисляване на законната лихва?

Методът на изчисляване на лихвата за забава е определен ясно и разбираемо в законодателството. Текущият размер на лихвата за забава се публикува от Министерството на правосъдието на Словашката република (*Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky*) [на неговия уебсайт](#). Неофициално той е достъпен и на следния уебсайт: <https://www.najpravo.sk/>, който често се използва от кредиторите и длъжниците в Словакия, както и от техните адвокати. Този сайт позволява също така лесно изчисляване на лихвата за забава чрез използването на създаден специално за тази цел калкулатор.

4 Предоставя ли се безплатен онлайн достъп до правното основание, посочено по-горе?

В допълнение към връзките по-горе актуалните текстове на относимото законодателство (Гражданския и Търговския кодекс) и на съответните постановления (постановления № 87/1995 и 21/2013) могат да бъдат намерени на следния уебсайт: <https://www.slov-lex.sk/domov>.

Последна актуализация: 22/04/2022

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Лихви - Финландия

1 Законната лихва" регламентирана ли е в държавата членка? Ако това е така, какво е определението за „законна лихва“ в държавата членка?

„Законна лихва“ съгласно финландското законодателство означава както лихвеният процент за неизплатени задължения преди настъпването на падежа им, така и наказателната лихва за просрочено плащане (мораторна лихва). Разпоредбите за двата вида законна лихва са установени в Закона за лихвите (*Korkolaki*, № 633/1982). Задължението за плащане на обикновена или мораторна лихва се определя съгласно Закона за лихвите, освен ако произтича друго от задължението на длъжника или от търговска практика, или ако в закона е предвидено друго (член 2, параграф 1 от Закона за лихвите).

2 Ако е предвидена законна лихва, какъв е нейният размер/ставка и какво е правното основание за прилагането му/й? Ако са предвидени различни ставки на законната лихва, какви са обстоятелствата и условията за тяхното прилагане?

Лихва във връзка със задължения: длъжникът не е задължен да плаща лихва за периода, предхождащ датата на падежа на задължението (член 3, параграф 1 от Закона за лихвите). Възможно е обаче да се уговори заплащане на лихва. Ако задължението за плащане на лихва е уговорено, без да е определен размера на лихвения процент, длъжникът трябва да плаща годишна лихва, определена съгласно референтния лихвен процент, посочен в член 12 от Закона за лихвите (член 3, параграф 2 от Закона за лихвите).

Законът за защита на потребителите (*Kuluttajansuojlaki*, 38/1978) съдържа разпоредби относно законната лихва за длъжници — потребители, особено по отношение на финансовите задължения, породени от потребителски кредит.

Съгласно изменението на закона, влязло в сила на 1 септември 2019 г., лихвеният процент по договора за кредит, сключен от длъжник потребител, не трябва да бъде по-висок от 20 % (раздел 7, член 17а от Закона за защита на потребителите). Тази разпоредба се прилага за договори за кредит, сключени на или след 1 септември 2019 г., с някои изключения. Преди влизането в сила на тази разпоредба през септември 2019 г. е имало таван на лихвения процент, свързан с годишния лихвен процент на кредита (референтният лихвен процент плюс 50 процентни пункта в съответствие с член 12 от Закона за лихвите), но това изключва, наред с другото, заеми от най-малко 2000 EUR.

Поради ситуацията с коронавируса беше направено и изменение на Закона за защита на потребителите, съгласно което максималният лихвен процент за някои форми на потребителски кредит беше временно изчислен на 10 % (раздел 7, член 17в от Закона за защита на потребителите). Тази разпоредба е в сила от 1 юли 2020 г. до 30 септември 2021 г.

Горепосочените лихвени проценти могат да се прилагат успоредно в зависимост от фактори, като вида на кредита (фиксирана сума или безсрочен) и от момента на отпускане на кредита или от датата, на която е изтеглен кредитът от отворен тип.

Наказателна лихва за забава на плащания (мораторна лихва): при споразумения, попадащи в обхвата на Закона за условията на разплащане по търговски договори (*Laki kaupallisten sopimusten maksuehdoista*, 30/2013), законната мораторна лихва е осем процентни пункта по-висока от референтния лихвен процент, който е в сила към конкретния момент (член 4а, параграф 1 от Закона за лихвите), т.е. понастоящем лихвеният процент е 8,0 % (размер през есента на 2020 г.). При други споразумения законната мораторна лихва е със 7 процентни пункта по-висока от референтния лихвен процент, който е в сила към конкретния момент (член 4 от Закона за лихвите), т.е. понастоящем 7,0 % (размер през есента на 2020 г.).

Що се отнася до потребителските задължения, съдържащите се в Закона за лихвите разпоредби относно мораторните лихви са императивни и не е възможно да се уговаря по-висок лихвен процент за просрочени плащания (член 2, параграф 2 от Закона за лихвите). Следва обаче да се отбележи, че ако лихвата за забава за плащане е по-ниска от лихвата, дължимата върху дълга за периода преди падежа, лихвата за забава за плащане се дължи на същата основа, както преди падежа. Когато обаче задължението на длъжника е свързано с договор за потребителски кредит, лихвата за забава за плащане се дължи на същата основа, както преди падежа, за максимален период от 180 дни от датата, на която дългът е излял дължим. Ако съдебното решение по задължението е издадено преди изтичането на този срок, лихвата трябва да бъде платена на същото основание, както преди датата на падежа на съдебното решение (член 4, параграф 2 от Закона за лихвите).

За други задължения, освен потребителските, лихвата при забава е възможно да бъде уговорена. Ако обаче договорите попадат в приложното поле на Закона за условията на разплащане по търговски договори, не е възможно да се уговаря кредиторът да няма правото да налага наказателна лихва за забавени плащания, а ако длъжникът е страна по договора, не е възможно да се уговаря по-ниска лихва за забава от определената в член 4а, параграф 1 от Закона за лихвите (член 8 от Закона за условията на разплащане по търговски договори (*Laki kaupallisten sopimusten maksuehdoista*)). В случай на плащания, попадащи в обхвата на Закона за условията на плащане по търговски договори, лихвата за забава за плащане също се дължи на същата основа, както преди падежа, ако лихвата за забава е по-ниска от лихвата, дължимата върху дълга за периода преди падежа (член 4а, параграф 2 от Закона за лихвите).

3 Ако е необходимо, налице ли е допълнителна информация относно начина на изчисляване на законната лихва?

Референтният лихвен процент, посочен в Закона за лихвите, е лихвеният процент, приложен от Европейската централна банка към последната ѝ основна операция по рефинансиране, проведена от нея преди първото календарно число на всяко полугодие, закръглен до най-близкия половин процентен пункт (член 12 от Закона за лихвите).

4 Предоставя ли се безплатен онлайн достъп до правното основание, посочено по-горе?

Неофициален превод на английски език на **Закона за лихвите** може да бъде намерен [тук](#).

Законът може да бъде намерен на фински и шведски език [тук](#).

Законът за условията на разплащане по търговски договори може да бъде намерен на финландски и шведски език [тук](#).

Законът за защита на потребителите може да бъде намерен на финландски и шведски език [тук](#).

Последна актуализация: 10/05/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Лихви - Швеция

1 Законната лихва“ регламентирана ли е в държавата членка? Ако това е така, какво е определението за „законна лихва“ в държавата членка?

Правилата относно лихвите са определени в Закона за лихвите (*räntelagen*, 1975:635). Тези правила се прилагат, освен ако в договор, ангажимент или друг конкретен нормативен акт е предвидено друго. Законът обаче обявява някои договорни условия за нищожни.

2 Ако е предвидена законна лихва, какъв е нейният размер/ставка и какво е правното основание за прилагането му/й? Ако са предвидени различни ставки на законната лихва, какви са обстоятелствата и условията за тяхното прилагане?

Искания за връщане на извършено плащане

Когато искането е за връщане на извършено плащане, например на основание нарушение на договор, лихвата е в размер на референтния лихвен процент (който през февруари 2016 г. беше 0%) плюс два процентни пункта. Лихвата е дължима от датата, на която е извършено плащането, до датата на неговото връщане или, ако връщането не е своевременно извършено, до датата, от която лихвата става дължима съгласно правилата относно просрочените задължения.

Просрочени задължения

Лихвите по просрочените задължения са в размер на референтния лихвен процент (0% през февруари 2016 г.) плюс осем процентни пункта.

Прилагат се следните общи правила:

- когато датата на падежа е била определена предварително, лихви по вземането се дължат, считано от тази дата;
- когато вземането се основава на задължение на лице за отчитане на средства, които то е получило от висшестоящ или от трета страна, лихвата се дължи от датата, на която е представен отчетът, или ако отчетът не е представен, от датата, на която отчетът е трябвало да бъде представен;
- за други неуредени вземания общото правило е, че лихвата се дължи тридесет дни, след като кредиторът изпрати фактура или друг вид искане за плащане на определена сума, като посочи, че неплащането поражда задължение за плащане на лихви. Длъжникът не е длъжен да плаща лихва за времето преди получаването на фактурата или искането за плащане.

В отношенията между търговци лихвата трябва да бъде платена, независимо от това дали в искането за плащане се посочва, че неплащането поражда задължение за плащане на лихви. Същото важи и когато в хода на търговските отношения търговец предяви иск за вземане от публичен орган или друга публична институция във връзка с доставка на стоки или услуги.

В случай на икове за обезщетение за причинени вреди (*skadestånd*) или друго подобно обезщетение, които не могат да бъдат установени без допълнително разследване, лихвата върху дължимата сума започва да се начислява тридесет дни, след като кредиторът изпрати покана за плащане и представи изложение на своите разумни претенции. Длъжникът не е длъжен да плаща лихва за времето преди получаването на искането и изложението.

Независимо от всяко друго правило, лихвите по неуредени вземания се дължат във всеки случай не по-късно от датата на уведомяване за издаването на нареждане за плащане (*betalningsföreläggande*) или призовка (*stämning i mål*) по дело за уреждане на вземането.

Ако искът е за обезщетение за причинени вреди, произтичащи от умишлено нарушение на закона, когато вредите не са под формата на пожизнен анюитет (*livränta*), лихвата се дължи от датата, на която е причинена вредата.

Вземания, за които се начисляват лихви преди падежа

Ако вземане поражда задължение за плащане на лихва от момента, в който то става изискуемо, и плащането не е направено своевременно, лихвата, приложима преди датата на падежа, продължава да се прилага. Дължимата лихва обаче никога не може да бъде по-малка от лихвата по просрочени вземания, които не пораждат задължение за плащане на лихва преди датата на падежа.

Корекция на лихвата

Лихвата може да се коригира, ако длъжникът е бил възпрепятстван да се издължи своевременно поради болест, безработица или всяко друго подобно обстоятелство извън неговия контрол и би било неразумно да се изисква от него да плати пълната лихва във връзка с произтичащото от това забавяне.

3 Ако е необходимо, налице ли е допълнителна информация относно начина на изчисляване на законната лихва?

Не.

4 Предоставя ли се безплатен онлайн достъп до правното основание, посочено по-горе?

Настоящата хипервръзка предоставя достъп до неофициална версия на [Закон за лихвите \(räntelagen\)](#).

Последна актуализация: 23/02/2017

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Лихви - Англия и Уелс

1 Законната лихва" регламентирана ли е в държавата членка? Ако това е така, какво е определението за „законна лихва“ в държавата членка?

Законната лихва е лихвеният процент, който съгласно закона може да се прилага към непогасено вземане за парична сума. Законодателството на Англия и Уелс действително предвижда прилагането на законна лихва в подходящи случаи.

2 Ако е предвидена законна лихва, какъв е нейният размер/ставка и какво е правното основание за прилагането му/й? Ако са предвидени различни ставки на законната лихва, какви са обстоятелствата и условията за тяхното прилагане?

Размер/ставка на законната лихва	Критерии за прилагане на законната лихва (ако е необходимо, например забава, потребителски договор и др.)	Правно основание
8 %	Когато не се прилага друг законен или договорен лихвен процент, кредиторът може да предяви иск за лихва в размер на годишна ставка от 8 %.	Член 17 от Закона за съдебните решения от 1838 г. Член 35А на Закон за Върховния съд (преименуван на Закон за висшите съдилища) от 1981 г., в главата за Висшия съд („член 35А“) „... проста лихва по ставка, която съдът счита за подходяща, или е евентуално предвидена в процедурните правила, за цялото или част от задължението, за целия или за част от периода между датата на възникване на основанието и датата на плащането...“ Член 69 от Закона за окръжните съдилища от 1984 г., в главата за окръжния съд („член 69“) „... по производство (когато е образувано) пред окръжен съд за събиране на вземане или плащане на обезщетение може да бъде включена във всяка сума, за която е постановено съдебно решение, проста лихва, по такава ставка, каквато съдът счита за подходяща, или е евентуално предвидена, за цялото или част от задължението или обезщетението, по отношение на което е постановено съдебното решение или е извършено плащане преди решението, за целия или част от периода между датата на възникване на основанието...“ Член 3 от Закона за законодателната реформа (разни разпоредби) от 1934 г. за съдилища, различни от Висшия съд и окръжните съдилища, напр. Апелативния съд (Гражданско отделение), когато постановява решение. „По всяко производство, водено от всяка обща юрисдикция, за събиране на вземане или плащане на обезщетение, съдът може, ако счете за подходящо, да разпорежи да бъде включена в размера на сумата, за която се постановява решението, лихва по такава ставка, каквато прецени, че отговаря на цялото или на част от задължението или обезщетението, за целия или част от периода между датата на възникване на основанието и датата на решението...“ Член 57, параграф 1, буква b) от Закона за менителниците от 1882 г. за отхвърлени

		менителници от момента на представянето им, ако менителницата се плаща при поискване, а иначе — на падежа. Членове 86—92 от Закона за данъчното управление от 1970 г. за просрочени данъци. Член 14 от Наредбата за възнаграждението на солиситърите (охранителни производства) от 1994 г. за неплатени хонорари на солиситъри по охранителни производства, включително за платени разходи и за ДДС, но ставката не може да надвишава размера на задължението, т.е. 8 % годишно. Член 49 от Закона за арбитража от 1996 г., който дава на трибунала правомощието да налага проста или сложна лихва „от такива дати, при такива ставки и на такива интервали, каквито счита, че отговарят на справедливото решаване на делото“. Закона за забавата на търговски задължения (лихви) от 1998 г. (Закона от 1998 г.) Освен това, правило 16.4, параграф 1, буква b) и параграф 2 от Гражданскопроцесуалните правила изисква от ищеца да посочи в претитума на исковата молба (или на насрещния иск), че иска лихва, и да заяви дали я претендира по силата на договор, на нормативен акт и, ако е така, кой точно, или ако е на друго основание — кое точно. Ако искът е за определена парична сума, ищецът трябва да посочи: ставката, по която се иска лихвата, датата, от която е поискана лихвата, датата, до която е изчислена — не по-късно от датата на подаване на исковата молба, общата сума на претендираната лихва към датата на изчисляване, дневния лихвен процент, по който се начислява лихвата след датата на изчисляване.
8 % над основния лихвен процент на <i>Bank of England</i> (английската централна банка). Референтната ставка на <i>Bank of England</i> се определя веднъж на всеки шест месеца — на 30 юни и 31 декември.	Предприятията и органите на държавна власт имат законово право да искат лихва за забавата на търговски задължения, произтичащи от договори, сключени от 7 август 2002 г. нататък.	Закона за забавата на търговски задължения (лихви) от 1998 г.

3 Ако е необходимо, налице ли е допълнителна информация относно начина на изчисляване на законната лихва?

Може да се иска плащането на лихва от деня, в който сумата е станала изискуема, до деня на подаване на иска по вземането и при същата ставка — до деня на постановяването на съдебното решение. Лихви могат да бъдат претендирани и от датата на решението при същата ставка за решенията на Висшия съд, независимо от тяхната стойност, а за решенията на окръжните съдилища — на стойност над 5 000 GBP. Прилага се само проста лихва. Член 44.2 параграф 6, буква g) от Гражданскопроцесуалните правила дава на съда правомощието да разпорежи лихва върху разходи, направени **преди** постановяването на решение.

4 Предоставя ли се безплатен онлайн достъп до правното основание, посочено по-горе?

Можете да намерите съответното законодателство на следните връзки:

 [Закон за съдебните решения от 1838 г.](#)

 [Закон за Върховния съд \(преименуван на Закон за висшите съдилища\) от 1981 г.](#)

 [Закон за окръжните съдилища от 1984 г.](#)

 [Закон за забавата на търговски задължения \(лихви\) от 1998 г.](#)

 [Наредба за окръжните съдилища \(лихви по задължения, признати със съдебно решение\) от 1991 г., изменена с !\[\]\(01e70393380f90fb452bbbb4c404684a_img.jpg\) Наредбата за окръжните съдилища \(лихви по задължения, признати със съдебно решение\) \(изменение\) от 1996 г.](#)

Последна актуализация: 16/08/2021

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Лихви - Северна Ирландия

1 Законната лихва" регламентирана ли е в държавата членка? Ако това е така, какво е определението за „законна лихва" в държавата членка?

Що се отнася до ситуацията в Англия и Уелс, законната лихва е лихвеният процент, който законът предвижда, че може да бъде приложен към непогасено вземане за парична сума по търговско задължение. Законна лихва може да се претендира въз основа на Закона за забавата на търговски задължения (лихви) от 1998 г. Законната лихва не се прилага при продажбата на потребители. Както продавачът, така и купувачът трябва да действат в търговско качество.

2 Ако е предвидена законна лихва, какъв е нейният размер/ставка и какво е правното основание за прилагането му/й? Ако са предвидени различни ставки на законната лихва, какви са обстоятелствата и условията за тяхното прилагане?

Размер/ставка на законната лихва	Критерии за прилагане на законната лихва (ако е необходимо, например забава, потребителски договор и др.)	Правно основание
Максимална ставка от 8 % върху общите и специалните обезщетения за вреди. Важна бележка: <i>Това не е същинска „законна лихва“, а по-скоро лихвени проценти, които се прилагат извън приложното поле на Закона за забавата на търговски задължения (лихви) от 1998 г., т.е. нетърговска, проста лихва.</i>	През последните няколко години съдилищата обичайно, по собствена преценка, присъждаха лихва от 2 % за общи обезщетения за вреди (от датата на връчване на поканата за изпълнение) и 6 % за специални обезщетения за вреди (от датата, на която е претърпяна загубата).	Тази практика беше потвърдена в решението по дело <i>McDowell/Smyth and MIB</i> (1996 г.). Правомощията на съдилищата да прилагат по своя преценка и да присъждат проста лихва върху задълженията и обезщетения за вреди се съдържат в: член 45А от Наредбата за дейността на окръжните съдилища (Северна Ирландия) от 1980 г.; и член 33А от Закона за правораздаването (Северна Ирландия) от 1978 г.
8 % над основния лихвен процент на <i>Bank of England</i> (английската централна банка). Референтната ставка на <i>Bank of England</i> се определя веднъж на всеки шест месеца — на 30 юни и 31 декември. Основният лихвен процент на 31 декември ще бъде използван за задълженията, които са били просрочени между 1 януари и 30 юни. Лихвеният процент, който е в сила на 30 юни, ще бъде използван от 1 юли до 31 декември.	Предприятията и органите на държавна власт имат законово право да искат лихва за забавата на търговски задължения, произтичащи от договори, сключени от 7 август 2002 г. нататък. Законната лихва може да се претендира след получаване на просроченото плащане. Давността в Северна Ирландия е шест години. Лихвата обикновено започва да тече 30 дни след датата на падежа и ако е била поискана. Договор не може да изключи прилагането на законна лихва, но не е задължително тя да бъде ефективно поискана.	Закон за забавата на търговски задължения (лихви) от 1998 г. Наредба № 3 за забавата на търговски задължения (лихвени проценти) от 2002 г. Правилата за забавата на търговски задължения от 2002 г.

3 Ако е необходимо, налице ли е допълнителна информация относно начина на изчисляване на законната лихва?

Изчисляването на дължимата лихва е просто. Първо се изчислява каква би била лихвата за цялата година. Това става чрез умножаване на дължимата сума по общия лихвен процент (основен лихвен процент плюс 8 %). След това се изчислява дневната лихва, като годишната лихва се дели на 365. По този начин дължимата лихва се изчислява чрез умножаване на дневната лихва по броя на дните забава. Начисляването на лихвата става върху brutния размер на задължението, включително всеки елемент на ДДС, но върху лихвата не се плаща ДДС.

4 Предоставя ли се безплатен онлайн достъп до правното основание, посочено по-горе?

Можете да намерите съответното законодателство на следните връзки:

-  [Закон за забавата на търговски задължения \(лихви\) от 1998 г.](#)
-  [Наредба № 3 за забавата на търговски задължения \(лихвени проценти\) от 2002 г.](#)
-  [Правила за забавата на търговски задължения от 2002 г.](#)
-  [Наредба за дейността на окръжните съдилища \(Северна Ирландия\) от 1980 г.](#)
-  [Закон за правораздаването \(Северна Ирландия\) от 1978 г.](#)

Последна актуализация: 12/08/2021

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Лихви - Шотландия

1 Законната лихва" регламентирана ли е в държавата членка? Ако това е така, какво е определението за „законна лихва“ в държавата членка?

Законната лихва е лихвеният процент, който съгласно закона може да се прилага към непогасено вземане за парична сума. Законодателството на Шотландия действително предвижда прилагането на законна лихва в подходящи случаи.

2 Ако е предвидена законна лихва, какъв е нейният размер/ставка и какво е правното основание за прилагането му/й? Ако са предвидени различни ставки на законната лихва, какви са обстоятелствата и условията за тяхното прилагане?

Размер/ставка на законната лихва	Критерии за прилагане на законната лихва (ако е необходимо, например забава, потребителски договор и др.)	Правно основание
8 %	Когато не се прилага друг законен или договорен лихвен процент, кредиторът може да предяви иск за лихва в размер на годишна ставка от 8 % върху размера на съдебно решение или извлечение от съдебно решение.	Член 9 от Закон за извлеченията от съдебни решения на шерифските съдилища (Шотландия) от 1892 г., заменен с член 1 от Закона за съда (лихви в решенията или извлеченията от решения на шерифските съдилища) от 1975 г. (SI 1975/948) и изменен с член 2 от Закона за съда (лихви в решенията или извлеченията от решения на шерифските съдилища) от 1993 г. (SI 1993/769) — определя съдебния лихвен процент на 8 % годишно. Член 7.7 от Закона за съда (Правилник на Върховния съд по граждански дела) от 1994 г.

		(SI 1994/1443) — определя съдебния лихвен процент на 8 %. Членове 3 и 4 от Наредбата за трибуналите по трудови спорове (лихва) от 1990 г. (SI 1990/479) — прилага се правилото за 42 дни и лихвата, посочена в член 17 от Закона за съдебните решения от 1838 г. (която, изменена с член 2 от Наредбата за задълженията, признати със съдебно решение (лихвени проценти), от 1993 г. (SSI 1993/564), е 8 %). Член 8 от Наредбата за трибуналите по трудови спорове (лихви по обезщетения по дела за дискриминация) от 1996 г. (SI 1996/2803) — лихвата се прилага от деня след датата на решението по ставката, определена към този момент, от член 9 от Закона за извлеченията от съдебни решения на шерифските съдилища (Шотландия) от 1892 г.
8 % над основния лихвен процент на <i>Bank of England</i> (английската централна банка).	Що се отнася до търговските задължения, Законът за забавата на търговски задължения (лихви) от 1998 г. предвижда, че лихвите се дължат за дължими вземания, за да се защитят доставчиците, чиято финансова позиция ги прави уязвими, ако изискуеми задължения бъдат плащани със закъснение, и като цяло да се възпре просроченото плащане на изискуеми задължения.	Закона за забавата на търговски задължения (лихви) от 1998 г. (ставката, посочена в член 4 от Наредбата за забавата на търговски задължения (лихвени проценти) (Шотландия) от 2002 г. (SSI 2002/336).
Тази ставка се определя от съда.		Член 42 от Закона за Върховния съд по граждански дела от 1988 г. — лихва може да бъде присъдена, когато обжалването пред Камарата на лордовете е прекратено поради липса на съдебно преследване. Лихвеният процент, прост или сложен, е този, който се счита за подходящ от Вътрешната камара на Върховния съд по граждански дела. Закона за обезщетенията за вреди (Шотландия) от 1958 г.

3 Ако е необходимо, налице ли е допълнителна информация относно начина на изчисляване на законната лихва?

Лихви могат да се претендират от датата, на която сумата е станала дължима. Обикновено се прилага проста лихва. Когато разглежда жалба, подадена от Вътрешната камара на Върховния съд по граждански дела, Върховният съд на Обединеното кралство може да определи лихва, проста или сложна, която счита за подходяща.

4 Предоставя ли се безплатен онлайн достъп до правното основание, посочено по-горе?

Можете да намерите съответното законодателство на следните връзки:

-  [Закон за извлеченията от съдебни решения на шерифските съдилища \(Шотландия\) от 1892 г.](#)
-  [Закон за съда \(лихви в решенията или извлеченията от решения на шерифските съдилища\) от 1993 г.](#)
-  [Закон за Върховния съд по граждански дела от 1988 г.](#)
-  [Наредба за трибуналите по трудови спорове \(лихва\) от 1990 г.](#)
-  [Закон за съда \(Правилник на Върховния съд по граждански дела\) от 1994 г.](#)
-  [Наредба за трибуналите по трудови спорове \(лихви по обезщетения по дела за дискриминация\) от 1996 г.](#)
-  [Закон за обезщетенията за вреди \(Шотландия\) от 1958 г.](#)
-  [Закон за забавата на търговски задължения \(лихви\) от 1998 г.](#)
-  [Наредба за забавата на търговски задължения \(лихвени проценти\) \(Шотландия\) от 2002 г.](#)

Последна актуализация: 13/08/2021

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Лихви - Гибралтар

1 Законната лихва" регламентирана ли е в държавата членка? Ако това е така, какво е определението за „законна лихва“ в държавата членка?

Законната лихва е лихвеният процент, който съгласно закона може да се прилага към непогасено вземане за парична сума. Законодателството на Гибралтар действително предвижда прилагането на законна лихва в подходящи случаи.

2 Ако е предвидена законна лихва, какъв е нейният размер/ставка и какво е правното основание за прилагането му/й? Ако са предвидени различни ставки на законната лихва, какви са обстоятелствата и условията за тяхното прилагане?

Размер/ставка на законната лихва	Критерии за прилагане на законната лихва (ако е необходимо, например забава, потребителски договор и др.)	Правно основание
8 %		Член 36 от Закона от 1960 г. за Върховния съд

	Когато не се прилага друг законов или договорен лихвен процент, кредиторът може да иска плащането на лихва по ставката, определяна от време на време за съответните задължения от Висшия съд (<i>High Court</i>) в Англия — понастоящем 8 % годишна лихва.	Наредба от 2000 г. за присъдените вземания (лихвени проценти)
8 % над основния лихвен процент, определен от Гибралтарската спестовна банка (<i>Gibraltar Savings Bank</i>) за спестяванията, за деня, в който задължението е станало изискуемо	Предприятията и органите на държавна власт имат законово право да искат лихва за забавата на търговски задължения.	Закон от 2003 г. за забавата на търговски задължения

3 Ако е необходимо, налице ли е допълнителна информация относно начина на изчисляване на законната лихва?

За определени задължения може да се иска плащането на лихва от деня, в който сумата е станала изискуема, до деня на подаване на иска по вземането и при същата ставка — до деня на постановяването на съдебното решение. Може да се иска плащането на лихва и от деня на постановяването на съдебното решение по ставката, определяна от време на време за съответните задължения от Висшия съд в Англия — понастоящем 8 % годишна лихва. Прилага се само проста лихва.

4 Предоставя ли се безплатен онлайн достъп до правното основание, посочено по-горе?

Можете да намерите съответното законодателство на следните хипервръзки:

 [Закон от 1960 г. за Върховния съд](#)

 [Наредба от 2000 г. за присъдените вземания \(лихвени проценти\)](#)

 [Закон от 2003 г. за забавата на търговски задължения](#)

Последна актуализация: 11/08/2021

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.